

Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS

znad Niemna

28 listopada 2003r. Nr 48 (601) Index 63863 Rok założenia 1989

Człowiek nie jest stworzony do klęski. Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać

Ernest HEMINGWAY

Piosenki w serca wpisane

IX Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej

23 listopada w Domu Polskim w Lidzie odbył się IX Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej zorganizowany przez Dział Kultury Związku Polaków na Białorusi. Co roku to przedsięwzięcie zbiera dzieci z różnych miejscowości obwodu grodzieńskiego, aby popularyzować polską kulturę i twórczość dziecięcą. Podczas festiwalu eksponowana jest nie tylko twórczość tych najmłodszych, ale również pokazany jest wysiłek ich niestrudzonych pedagogów, którzy szczerze obdarzają talentem swoich uczniów przygotowując ich do festiwalu.

"Dłatego, że...", Werenowo

Tradycyjnie festiwal odbywa się na Grodzieńszczyźnie, w swoim czasie eliminacje odbywały się w Grodnie i Wołkowysku, jednak od kilku lat festiwal gości Lidę. W tym roku zjechali się tu zespoły z różnych zakątków Grodzieńszczyzny: „Lidzianie”, kier. Olga Łowkis, „Katowickie Gwiazdki” z Zabłocia, kier. Leonida Pyszyńska, „Fest” z Zabłocia, kier. Swietłana Pawłowicz, „Fiołki” z Lidy, kier. Olga Łowkis, zespół wokalny „Sokoły” z Wołkowyska, kier. Tamara Mikłaszewicz, „Stokrotki” z Zabłocia, kier. Halina Nie-

nartowicz, chór dziecięcy z Porozowa, kier. Swietłana Szlyk, „Legenda” z Lidy, „Dłatego, że...” z Werenowa, kier. Natalia Grysko oraz soliści: Antoni Kucharewicz z Indury, duet Ackiewiczów z Grodna, Wiktoria Zielińska z Nowogródka, Julia Dmuchowska z Wołkowyska, a także lidzianie: Swietłana Jarosławcewa, Olga Giebień, Katarzyna Pyszko, Nadzieja Jasiukaj, Aleksandra Giebień, Ksenia Smolska, Halina Piuto, Ania Tomaszewicz, Julia Ładysz

i Wiczesław Jakowienko.

- Mogę śmiało powiedzieć, że tegoroczny festiwal był jednym z najbardziej udanych, jakie robiłam w ciągu ostatnich lat swojej pracy — powiedziała Głosowi Oksana Gołombowska, kierownik Działu Kultury ZPB i organizator festiwalu. — Wzruszałam się bardzo patrząc, jak dzieci się starały, ile emocji i uczuć wkładały w wykonanie piosenek polskich. Ich występy naprawdę mocno przemawiały do zebranych widzów. Cieszy

fakt, że występy były bardzo rozmaite, poczynając od popularnych piosenek biesiadnych, które się powszechnie wykonuje również przez dorosłe zespoły, i kończąc na tańcach i piosenkach estradowych. Możemy się szczycić tym, że mamy dobrych pedagogów, którzy potrafią nauczyć dzieci poprawnej polszczyzny, wspaniałych tańców i wyrażenia siebie poprzez gest, plastykę, muzykę i śpiew.

Ognistym „Krakowianinem” rozpoczął festiwal ze-

spół „Lidzianie”. Przy dźwiękach gitary rozprowadając o nieprzemijających wartościach takich jak miłość i przyjaźń występowały „Katowickie Gwiazdki” z Zabłocia. A zespoły „Fest” i „Stokrotki” z tej samej miejscowości zaprezentowały repertuar współczesny. Po raz kolejny występując na lidzkiej scenie, zespoły z Zabłocia pokazały wzrost swego kunsztu artystycznego, zbierając liczne brawa publiczności. Prawdziwym upiększeniem programu festiwalowego były barwne, figlarne i pełne wdzięku tańce „Lidzian” i „Fiołków” z Lidy. Wspaniałym wielogłosowym śpiewem i zgranym brzmieniem widowiskowo mile zaskoczył dziecięcy chór z Porozowa. Poważne i profesjonalne przygotowanie do występów pokazała również grupa wokalna „Sokoły” z solistką Julią Dmuchowską z Wołkowyska. Po raz pierwszy w tego rodzaju imprezie udział wzięły dzieci z Werenowa. Należy stwierdzić, że ich debiut był udany i tak trzymać dalej. W krainę przygód i czarów z piosenką „Rzeka marzeń” zabrał słuchaczy wspaniały dziewczęcy zespół „Legenda” z Lidy. Prawdziwy kalejdoskop piosenek przygotowali również soliści.

czytaj na str. 4

W numerze:

29 listopada
o godz. 16.00
w Domu Polskim

w Lidzie

odbędzie się koncert
zespołu pieśni i tańca
„Węgrowianie”
z Węgrowa (Polska).

Wszystkich chętnych
serdecznie
zapraszamy!

Żyj sam
i pozwól
żyć innym

3

Inicjatywa jest
potrzebna

4

Polskie
zagłębie
Polesia

5

Piłkarsko,
przyjacielsko,
mistrzowsko

9

Szerokiej drogi!

Premier RP Leszek Miller wziął udział w otwarciu polsko-białoruskiego przejścia granicznego „Bruzgi”. Otwarta została tylko strona polska, ponieważ rekonstrukcja ze strony białoruskiej nie została zakończona.

Rekonstrukcja przejścia trwała 2 lata i kosztowała 230 mln złotych (1/3 sfinansowała UE). Obecnie jest to najbardziej współczesne przejście na wschodnim odcinku granicy. Dziennie granicę tu będą mogli przekraczać 25 tys. osób, 8 tys. samochodów, 1,5 tys. ciężarówek.

Na przecięcie symbolicznej wstęgi oprócz premiera RP przyjechali również minister spraw zagranicznych RP Włodzimierz Cimoszewicz oraz przedstawiciele władz Białorusi.

„Granica ta musi być szczelna dla patologii i przestępczości, ale otwarta dla ruchu osobowego, wymiany towarowej, przepływu kapitału” — powiedział Leszek Miller podczas uroczystego otwarcia przejścia. — Nie możemy budować żadnej nowej kurtyny — ani żelaznej, ani aksamitnej, ani nowego muru”. Wyraził przekonanie, że granica UE w przyszłości przesunie się dalej na Wschód, bo Europa nie kończy się na Bugu.

„Przejęcie to jest ważnym elementem w ogromnym przedsięwzięciu dostosowywania polskich granic wschodnich do standardów unijnych” — zapewnił z kolei Bruno Dethomas, ambasador Unii Europejskiej w Polsce. Powiedział również, że UE przekazała już Polsce na inwestycje graniczne 220 mln euro, a w najbliższych latach doda jeszcze 280 mln.

Niestety, wszystko wskazuje na to, że przekraczanie granicy nie będzie jednak na razie odbywać się tak płynnie jak chcieliby tego podróżnicy. Do zwiększonego ruchu nie jest jeszcze przygotowana strona białoruska: nie zmodernizowała infrastruktury po swojej stronie, a poza tym nie dogadala się ze stroną polską w sprawie przeprowadzania wspólnych odpraw, choć rozmowy w tej kwestii trwają dotychczas.

Aleksander BEZZUBOW
WYBORCZA

Dać nadzieję

Andrzej Chodkiewicz, Kazimierz Pawełek, Piotr Świątecki

tej igraszki, chociaż ofiarami to za mocne słowo. Historia odcieła ich od Macierzy.

Środki finansowe, które przyznaje Senat RP, są daleko nie wystarczające. Wiemy, ponieważ wszystkie wnioski — w tym Polaków z Białorusi — zbieramy. Polska też w tej chwili przeżywa pewien kryzys, zwłaszcza finansów publicznych, to w tej chwili obok bezrobocia największy mankament gospodarki Polski, to jest wysoki deficyt budżetowy.

Senator wypowiedział się także na temat kształcenia młodzieży: — Jestem jednym z inicjatorów nowej ideologii jeżeli chodzi o finansowanie Polonii. Wystąpiłem o zdecydowane zaprzestanie masowego kolportowania książeczek do nabożeństwa, mszałów i in. dewocjonalistów, na które wydawano liczne

pieniądze, a z tego co wiem wszędzie jest tych rzeczy pod dostatkiem. A warto przeznaczyć te pieniądze na kształcenie polskich dzieci i młodzieży. Polak mieszkający za granicą nie powinien być takim biedakiem do ziamiatania ulic, to musi być wykształcony, mający dobrą opinię w swoim środowisku, nie bojący się prowadzenia biznesu, o szerokim horyzoncie myślenia.

Dla Polski, dla polskiej racji stanu jest bardzo korzystne, kiedy młodzież wraca do swoich krajów zamieszkania. Tworzy polskie lobby, zakłada polskie firmy i staje się ambasadorem polskości w każdym z krajów: czy to Argentyna, czy to Białoruś. Trzeba być kimś w swoim środowisku, żeby być dla Polski przydatnym w sensie gospodarczym i propagandowym.

Tatiana ZALESKA

AKTUALNOŚCI

KANDYDAT DO OSCARA

„Pornografia” Jana Jakuba Kolskiego będzie polskim kandydatem do Oscara 2003 w kategorii najlepszego filmu obcojęzycznego. „Pornografia” — wspaniała, perfekcyjnie zrealizowana ekranizacja prozy Gombrowicza, ze świetnymi zdjęciami, muzyką i scenografią oraz doskonałymi kreacjami aktorskimi. Film ciekawy, z tajemnicą. Bardzo polski, a jednocześnie uniwersalny.

„NIE” MOSKWI

Tysiące studentów protestowały w Kiszyniowie przeciwko przygotowanemu przez Moskwę planowi pokojowemu, który ma zakończyć 13-letni konflikt między Kiszyniowem i zbuntowaną tzw. Republiką Nadniestrzańską. Plan zakłada obecność wojsk Rosji w tej spornej części Mołdawii. Demonstranci nazwali projekt pułapką, której celem jest przekształcenie ich kraju w rosyjski protektorat.

BLIŻEJ IBRAHIMA

Amerykańskie wojska aresztowały żonę i córkę Ezzata Ibrahima al-Duriego, człowieka numer dwa reżimu Saddama Husajna — poinformował rzecznik armii USA.

Sam Ezzat Ibrahim jest nieuchwytny, choć za jego głowę koalicja zaofiarowała 10 milionów USD nagrody. Pentagon podejrzewa Ezzata Ibrahima o koordynowanie ataków przeciwko siłom koalicji w Iraku. W niedalekiej przyszłości ten jeden z najbliższych współpracowników Saddama Husajna uczestniczył w represjonowaniu przeciwników reżimu.

„ZAGROŻENIE” DLA PAŃSTWA

Trzech wieśniaków z Guangxi na południu Chin zostało osadzonych w obozie reedukacyjnym za posiadanie Biblii. Zdaniem źródeł opozycyjnych ich zatrzymanie jest częścią prowadzonej obecnie kampanii przeciwko grupom religijnym, które władze w Pekinie uznają za „zagrożenie dla państwa”.

WINIEN GRZEJNIK

Przyczyną tragicznego pożaru w akademiku moskiewskiego Uniwersytetu Drużby Narodów, w którym zginęło 36 studentów, był prawdopodobnie niesprawny grzejnik elektryczny. MSW zdecydowanie odrzuca wersję, że pożar mogła wzniesić seria eksplozji — jak twierdziła „Gazeta.ru”. Znalezione wszystkie trzy studentki z pokoju 203, gdzie rozpoczął się pożar. We wtorek przesłuchiwano je. Dwie — Wietnamka i Chinka — uratowały się, bo nocowały w innych pokojach, Nigeryjka wyskoczyła przez okno.

JACKSON NA CELOWNIKU

David Arvizio, ojciec 12-letniego chłopca rzekomo molestowanego przez Michała Jacksona, obwinia swoją żonę o dopuszczenie do tak bliskiego związku chorego na raka syna z kontrowersyjnym wokalistą. Dodał, iż jego była małżonka Janet pozwoliła na to wyłącznie ze względów finansowych.

Michael Jackson przebywa obecnie z rodziną, gdyż po przedstawieniu mu zarzutów został wypuszczony po wpłaceniu 3 milionów dolarów kaucji. Przed sądem stanie 9 stycznia.

PAP/ONET/INTERIA/AD

Żegnaj, Szewardnadze — witaj, Gruzjo!

Jest gorzej niż myśleliśmy. Musimy podjąć radykalne kroki — powiedziała po. prezydenta Nino Burdżanadze

Po. prezydenta Gruzji Nino Burdżanadze

4 stycznia 2004r. odbędą się w Gruzji przedterminowe wybory prezydenckie — zdecydował gruziński parlament, obradujący w Tbilisi na nadzwyczajnej sesji. Wcześniej Sąd Najwyższy Gruzji unieważnił wybory parlamentarne z 2 listopada, które zakwestionowała opozycja. Tymczasem po. prezydenta Nino Burdżanadze oświadczyła, że Gruzja stoi w obliczu krachu gospodarczego.

Parlament zdecydował o nowych wyborach 155 głosami, przy braku głosów przeciwnych. W przedterminowych wyborach Gruzini wybiorą na nowo 150 deputowanych z list partyjnych, gdyż sąd uznał mandaty 85 zwycięzców w okręgach jednomandatowych. Zachowają oni zdobyte miejsca w 235-osobowym parlamencie.

Oficjalnie wybory 2 listopada wygrał blok ówczesnego prezydenta Eduarda Szewardnadzego Za Nową Gruzję oraz sprzymierzone z nim ugrupowanie lidera autonomicznej Adżarii Asłana Abaszydze.

Opozycja uznała rezultaty za efekt fałszerstwa, zaś jej demonstracje doprowadziły do opanowania znacznej części stolicy kraju i wymusiły dymisję Szewardnadzego.

Przywódcy zwycięskiej opozycji twierdzą, że Eduard Szewardnadze pozostał po 11-letnich rządach w Gruzji zapaść gospodarczą i powszechną biedę.

Roczny budżet blisko pię-

ciomilionowej Gruzji wynosi ok. pół miliarda dolarów, a dochód narodowy na osobę w 2002r. ukształtował się na poziomie 3 tys. dolarów rocznie. Poradziecki kraj jest dodatkowo obciążony spłatą wynoszącą 1,75 mld dolarów zadłużenia zagranicznego, ponad trzykrotnie przekraczającego poziom dochodów budżetowych.

Ekipie Szewardnadzego odmówiono kolejnych pożyczek, gdy Międzynarodowy Fundusz Walutowy uznał, że znaczna część z nich zostanie pochłonięta przez skorumpowany aparat władzy.

- Odnowienie współpracy z MFV i uzyskanie w Klubie Paryskim restrukturyzacji zadłużenia to podstawowy warunek powodzenia jakiegokolwiek procesu reform — powiedział b. minister gospodarki i twórca reform rynkowych Władimir Papawa.

Co najmniej pięciu gruzińskich polityków potwierdziło, iż ubiegać się będzie

o urząd prezydenta w wyborach zaplanowanych na 4 stycznia przyszłego roku.

Tymczasowa prezydent Gruzji Nino Burdżanadze podała, że główny organizator antyrządowych demonstracji, które doprowadziły do ustąpienia prezydenta

Eduard SZEWARDNADZE powiedział, że odszedł ze stanowiska prezydenta Gruzji nie dlatego, że USA i Rosja wywierały na niego nacisk. — *Moi krewni, moja matka i mój syn, który mieszka w Paryżu, powiedzieli mi, że już najwyższy czas i zrozumiałem, że naprawdę już pora odejść* — powiedział. Z irytacją wypowiedział się o działalności Igora Iwanowa, szefa rosyjskiego MSZ. Według Szewardnadzego na spotkaniu z przywódcami opozycji Iwanow demonstracyjnie oświadczył, że to, co się dzieje, to wewnętrzna sprawa Gruzji, i wyszedł z sali.

Gruzji Eduarda Szewardnadzego, Michail Saakaszwili, będzie jedynym kandydatem partii opozycyjnych na urząd prezydenta. Saakaszwili potwierdził swą kandydaturę.

Następnie w Tbilisi zarejestrowano jako kandydatów na urząd szefa państwa: byłego szefa służb bezpieczeństwa Gruzji, Igora Georgadze, przywódcę grupy o nazwie „Stowarzyszenie Dawida Budownicze”, Roina Lipartelianiego,

przewodniczącego związku adwokatów Karlosa Garibaszwili i obrońcy praw człowieka Georgija Korganaszwili.

Część źródeł twierdzi też, iż na urząd prezydenta zamierza kandydować też przywódca separatystycznej Adżarii, Asłan Abaszydze oraz działacz administracji prowincjonalnej Temur Szasziaszwili. Komisja jednak tego nie potwierdziła.

WIADOMOŚCI/PAP/AD

LUDZIE

Znalazłam spokój

Wybitna polska aktorka Anna Dymna obchodzi 30-lecie pracy artystycznej. 26 listopada, po spektaklu „Pieszo” na scenie Starego Teatru w Krakowie gwiazda odebrała gratulacje i upominki od publiczności, kolegów, władz Krakowa i państwa.

„W Starym Teatrze w Krakowie znalazłam spokój. Jestem szczęśliwym człowiekiem. Chciałabym nadal mówić ważne rzeczy ze sceny, być słuchana i potrzebna ludziom” — powiedziała Anna Dymna.

„Stary Teatr jest dla mnie jak mąż, którego kocha się w dobrych i złych chwilach. Czasami ten mąż cię nie potrzebuje, są okresy milczenia, ale jednak zawsze jest i czym dłużej się żyje, tym bardziej się go kocha. On ci daje poczucie bezpieczeństwa. W tym teatrze mam przyjaciół, za których bym wszystko oddała i którzy zrobią dla mnie wszystko” — wyjaśniła aktorka.

Jej znajomi, przyjaciele, osoby z którymi pracowała, są zgodni: to wspaniała aktorka i cudowny, dobry człowiek.

„Mam do niej stosunek trochę religijny, bo ona cała jest przepełniona dobrocią. Gdyby żyła w czasach Chrystusa, na pewno byłaby w gronie apostołów. Ma coś z anioła, podejrzewam, że ona jest święta. W krótkim czasie wyrosną jej skrzydła i wtedy będzie mogła tą swoją dobrocią ob-

Anna DYMNA ukończyła krakowską PWST w 1973r. pod paniąskim nazwiskiem Dziadyk. Debiutowała w 1969r. w Teatrze im. J. Słowackiego w Krakowie, w „Weselu” w reżyserii Lidii Zamkow. Ma na swoim koncie ponad 150 ról teatralnych i filmowych, głównie pierwszoplanowych.

Popularność przyniosły jej m.in.: rola Barbary Radziwiłłówny w „Królowej Bonie”, Ani w „Nie ma mocnych” i „Kochaj albo rzuć” czy Marianny w „Siedlisku”. Zagrała także w telewizyjnej wersji „Mistrza i Małgorzaty”, w „Bożej podszewce”, „Dużym zwierzęciu”, „Wiedźminie” i „Starej Baśni”.

W teatrze grała m.in. Małgorzatę w „Nocy Listopadowej” i Gospodynię w „Weselu” (oba spektakle w reż. Andrzeja Wajdy), Dziewczynę w „Dziadach” w reż. Konrada Swinarskiego, Anię w „Wiśniowym sadzie” w reż. Jerzego Jarockiego oraz tytułową rolę w „Antygonie” w Nowym Jorku w reż. Kazimierza Kutza. Ostatnio na deskach Starego Teatru można ją podziwiać w spektaklach „Spaghetti i miecz”, „Damy i huzary” oraz „Pieszo”.

Aktorka od lat pomaga dzieciom niepełnosprawnym. Za swoją pracę z nimi otrzymała m.in. Medal Św. Brata Alberta oraz Order Uśmiechu. Niestrudzenie uczestniczy w kwestach i aukcjach charytatywnych.

dzielać wszystkim” — mówił Kazimierz Kutz.

„Jest aktorką, która przeszła wszystkie swoje wcielenia i zawsze jest bezsprzecznie najlepsza. Jest człowiekiem, który może nas uczyć, jak być użytecznym w dzisiejszym świecie” — dodał Krzysztof Globisz, inny aktor Teatru Starego.

Dymna jest jedną z najbardziej cenionych polskich aktorek. Świadcą o tym nagrody przyznawane zarówno przez środowisko filmowe, jak i widzów, m.in. Złota Czekolada za całokształt twórczości (1993r.) oraz

krakowskie Złote Maski, nagrody publiczności, które zdobyła trzykrotnie: w 1996, 1998 i 1999r. W krakowskim Teatrze im. J. Słowackiego stworzyła niedzielną „Salon Poezji”, w którym za darmo publiczność może słuchać wierszy w najlepszych aktorskich interpretacjach.

„Czuje, że jestem dopiero na początku swojej drogi. Nadal czuję bezradność przed każdą nową rolą i chciałabym ją czuć jeszcze długo” — mówiła jubilatka.

INTERIA/AD

OPINIA

Nie mamy się czego wstydzić

Zacznijmy być dumni, że jesteśmy Polakami

ciąg dalszy z nr. 47

Patriotyzm z talerza

Co jest wizytówką Francji? Wina i kuchnia francuska. Czy wizytówką Polski nie mogą być wielkopolskie pyry ze smalcem? Kuchnia polska jest powodem do dumy, choć jeszcze kilka lat temu odsądzano ją od czci i wiary. Straszono cholesterol. A turyści coraz częściej przyjeżdżają do nas, aby delektować się naszymi rodzimymi przysmakami.

Robert Sowa, szef kuchni w warszawskim hotelu „Jan III Sobieski”, niedawno promował polską żywność w Szwecji. — *Nastłuchaliśmy się komplementów. Szwedzi zachwycali się wszystkim, a szczególnie potrawami z grzybów leśnych. Nasza kuchnia nie ma powodu do wstydu w Europie. A to, czy przekroczy granicę zachodnią, zależy tylko od jej promocji* — uważa Sowa.

Półowę karty w hotelowej restauracji Sobieskiego wypełniają potrawy polskie. Oczywiście tradycyjne „odchudzone”. Można tam zjeść grilowanego oscypek podany na smażonym boczek z sałatą roszponką i emulsją pietruszkową. Hitem jest kaczka z jabłkami z sosem rodzynkowym i pierogami.

- Po roku 1990 Polacy spragnieni byli nowości. Dlatego kraj zalały pizzerie i bary. Teraz obserwuję, że jest w nich coraz mniej klientów. A przybywa barów, gdzie serwuje się lancze oparte na staropolskich przepisach — twierdzi Robert Sowa.

Dość porównań

Wkrótce Richard Mbewe leci do Brukseli. Ekonomista może być wzorem nowego Polaka. Od 18 lat mieszka nad Wisłą. Został, bo zakochał się w Polsce. Uważa, że Polacy niesłusznie są zakomplekszeni. — *Denerwuje mnie już to ciągłe porównywanie kraju do Stanów Zjednoczonych lub Europy Zachodniej. I to narzekanie* — mówi Mbewe. — *W USA demokracja i wolny rynek są od trzystu lat, a w Polsce od 13. My też możemy chwalić się gospodarką. Obecnie jest w dołku, ale to normalne. Trzeba zakasać rękawy i pracować. Nie ma na co się oglądać i narzekać.*

Włodzimierz SZCZEPAŃSKI
Kulisy nr 45/2003

KONTAKTY

Najpierw gospodarka

O skutkach zbliżającego się członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla stosunków z Rosją rozmawiali w Warszawie ministrowie spraw zagranicznych Rosji i Polski: Igor Iwanow i Włodzimierz Cimoszewicz.

Spotkanie z Igorem Iwanowem szef polskiej dyplomacji określił jako „interesujące”. Dodał, że rozmowy na szczeblu rządowym poświęcone głównie współpracy gospodarczej będą kontynuowane na początku przyszłego roku. — *Nasz kraj chciałby natychmiast od pierwszego dnia członkostwa w Unii włączyć się do mechanizmów współpracy gospodarczej między Unią a Rosją* — powiedział polski minister.

Ministrowie osiągnęli porozumienie w sprawach dotyczących rozwijania współpracy naukowej i kulturalnej, wspólnych programów studiów oraz bezpłatnych wiz dla naukowców i ludzi kultury. Trudniejsze okazały się rozmowy dotyczące współpracy gospodarczej. Brak porozumienia grozi podwojeniem cel na nasze towary.

Na początku przyszłego roku najpierw premier Miller, a potem prezydent Kwaśniewski będą w Moskwie przekonywać władze rosyjskie, że Rosja nie straci na handlu z Polską, gdy Polska stanie się członkiem Unii Europejskiej. Rosja boi się jednak przede wszystkim unijnych cel i grozi, że podwoi cło na import polskich towarów.

W związku z wejściem do Unii Europejskiej Polska wypowiedziała 31 października dwustronną umowę handlową z Rosją. Teraz oczekuje, że jako nowy członek Wspólnoty będzie automatycznie objęta układem o partnerstwie Unia Europejska — Rosja. Tymczasem dla Rosji taki scenariusz nie jest oczywisty. Rosja robi jednak problemy z objęciem Polski współpracą gospodarczą, którą prowadzi z Piętnastką.

WIADOMOŚCI/AD

Żyj sam i pozwól żyć innym

Walka z AIDS nie traci na aktualności

1 grudnia obchodzony będzie Międzynarodowy Dzień Walki z AIDS. Obecnie kwestią tą zajmuje się Wspólny Program ONZ ds. Walki z AIDS/HIV (UNAIDS). Wspólne hasło projektu w br. brzmi: „Żyj sam i pozwól żyć innym”.

Hasło to skierowane zostało przede wszystkim do nosicieli wirusa HIV, którzy mogą i powinni żyć. Skierowano je również do młodzieży, którą nazywają dzisiaj „główną grupą ryzyka”. Jednym z głównych zadań projektu jest stworzenie wspólnej przestrzeni dla nosicieli HIV i ludzi zdrowych. Przestrzeń ta powinna powstać na podstawie współczucia i miłości. W ub.r. akcja była skierowana przede wszystkim do ludzi, w br. akcja ma przyciągnąć uwagę organizacji i struktur państwowych. Kampania międzynarodowa pozwoli szerzej informować obywateli państwa o wirusie oraz wspierać ludzi chorych na AIDS.

Za każdym z 40 mln przypadków zachorowań stoi tragedia życia. Obecnie w Europie Wschodniej epidemia szerzy się szybciej niż na Zachodzie. Według specjalistów, prognozy, że HIV zabije wszystkich narkomanów i gejów jest błędna. 40 mln nosicieli to oficjalne dane. Nikt nie jest w stanie natomiast podać dokładnej ich liczby. Duża liczba osób żyje z wirusem i nawet o tym nie podejrzewa. Choroba może dać o sobie znać nawet po 15 latach. Badanie krwi jest jedynym sposobem, które może potwierdzić obecność HIV w organizmie człowieka nosiciela.

Według informacji Janiny Szerendo, zastępcy lekarza naczelnego sanepidu obwodu grodzieńskiego, na 1 listopada na Białorusi zarejestrowano 5 tys. 277 nosicieli HIV, wśród nich 184 na Grodzieńszczyźnie, w 11 z 18 rejonów obwodu. W br. po raz pierwszy zarejestrowano nosiciela HIV w rejonie korelickim. Obecnie większość nosicieli mieszka w Lidzie — 112, Słonimiu — 25, Grodzie — 23. Większość nosicieli w obwodzie stanowią ludzie młodzi w wieku 25-29 lat — 38,1 proc. (70 osób), grupa wiekowa 20-24 lat — 26,1 proc., 15-19 lat — 4,9 proc., 35-39 lat — 4,9 proc. Nosicielem wirusa w obwodzie jest nawet 1 dziecko. 72,8 proc. nosicieli to mężczyźni i 27,2 proc. — kobiety.

Najbardziej rozpowszechnionym sposobem przeno-

szczenia HIV pozostaje zażywanie narkotyków, stanowi 145 ze 184 wypadków, 30 wypadków — drogą płciową. W proces szerzenia się epidemii wciągnięte zostały osoby z różnych grup społecznych. 43,6 proc. chorych, czyli 80 osób, to bezrobotni, 32,1 proc. — byli więźniowie. Zarejestrowano 17 wypadków ciąży u nosicieli HIV, 8 z nich przeżyło, 9 zakończyło się porodem. W obwodzie zarejestrowano 8 zgonów chorych na AIDS — 4 w Lidzie, 2 w Słonimiu, 1 w Grodzie, 1 w Wołkowysku.

Według informacji Iriny Litwin, kierownik Wydziału ds. Profilaktyki AIDS Grodzieńskiego Obwodowego Centrum Higieny i Epidemiologii, w proces zapobiegania AIDS lekarze aktywnie wciągają organizacje państwowe i społeczne,

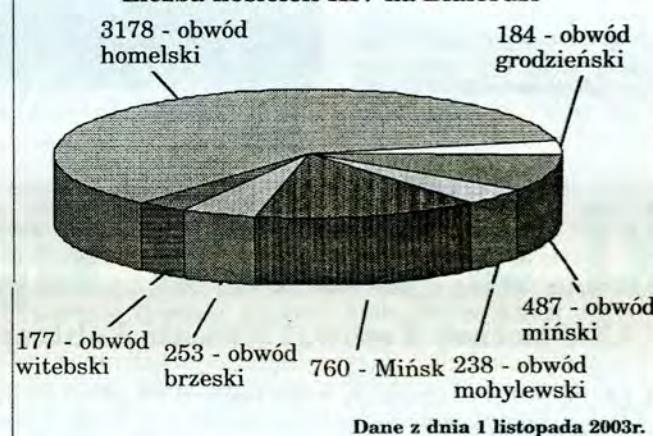
przy czym współpraca z organizacjami bardzo się aktywizuje. W Grodzie obchody Międzynarodowego Dnia Walki z AIDS będą trwać 8 dni. Głównym celem przedsięwzięcia jest zwrócenie uwagi społeczeństwa i przede wszystkim mło-

dzieży na problem szerzenia się epidemii. Pomagać w tym będą społeczne organizacje młodzieżowe. 1 grudnia w Miejskim Domu Kultury odbędzie się program artystyczny pt. „Za zdrowy tryb życia”, 3 grudnia w Grodzieńskim College'u Medycznym odbędzie się konferencja pt. „Nie umieraj z powodu niewiedzy”, 6 grudnia w Miejskim Domu Kultury Pracowników Przemysłu Tekstylnego można się będzie bawić na dyskotecce „Ja + Ty minus AIDS”.

Do walki z AIDS przyczyniły się osoby znane. Maksim Mirny, tenisista białoruski, został wybrany na stanowisko Narodowego Posła Dobrej Woli ONZ ds. Walki z AIDS. Sportowiec ma nadzieję, że pomoże nosicielom HIV odnaleźć drogę życiową. Powiedział, że planuje wziąć udział w zbieraniu pieniędzy dla Funduszu ds. Walki z AIDS. Zorganizuje kiersmasz, na którym sprzedawane będą rzeczy osobiste znanych sportowców.

Aleksander BEZZUBOW

Liczba nosicieli HIV na Białorusi

GOSPODARKA

Nie zważając na inflację

Opłaty za usługi komunalne, które Białorusini będą musieli uiścić w następnym miesiącu będą wyższe niż oczekiwaliśmy.

Nie zważając na to, że latem taryfy na ogrzewanie i gorącą wodę podwyższono o 31 proc., we wrześniu znowu je przeindeksowano w celu walki z inflacją. Wzrosły również ceny na usługi techniczne i za wywożenie śmieci. W związku z tym zamiast obiecanych 49 tys. 600 rubli za jednopokojowe mieszkanie, 74 tys. 200 rubli za dwupokojowe i 103 tys. rubli za trzypokojowe będziemy płacić o 2-5 tys. rubli więcej. Za standardowe mieszkanie dwupokojowe, w którym mieszkają dwie osoby, średnio będziemy musieli zapłacić 52 tys. rubli, troje domowników zapłaci już 77 tys. 700 rubli. Rodzina składająca się z czterech osób, mieszkająca w trzypokojowym mieszkaniu wyda 108 tys. rubli.

Według danych mińskiego instytutu badań problemów społeczno-ekonomicznych i politycznych, tylko 31,5 proc. mieszkańców Mińska stać na opłacenie usług komunalnych. 68,5 proc. respondentów powiedziało, że często lub zawsze spotykają się z problemem, zaglądając do swojego portfela przed opłaceniem usług komunalnych.

W br. taryfy na usługi komunalne podwyższano czterokrotnie. Tyle razy zwiększała się stawka taryfowa oraz zarobki pracowników tzw. budżetówki. Jednak nigdy zarobek nauczycieli lub lekarzy nie podlegał indeksacji. Przy naliczaniu zarobków więc poziom inflacji nie jest uwzględniany.

KP.BELKP/AB

Ceny paliw 27 listopada 2003				
AI-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy	
Stacje koncernu "Bielnieftiechim"				
950	1200	1370	950	
0,43*	0,54*	0,63*	0,43*	
Stacje kompanii "LUKOIL"				
935	1170	1310	930	
<i>* cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny</i>				
Kurs walut Banku Narodowego 27.11.2003				
USD	LIT	RUR	PLN	EURO
2141,00	733,13	72,00	545,14	2531,20
Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001				

SPAS001

WIZYTA

Nowe spojrzenie

W ubiegłym tygodniu z jednodniową wizytą Grodzieńszczyznę odwiedził George Krol, Ambasador USA na Białorusi. Miesiąc temu George Krol złożył prezydentowi Białorusi listy uwierzytelniające. Krol jest absolwentem uniwersytetów w Harvardzie i Oxfordzie, pracował w Ambasadach USA w Mińsku, Warszawie, Kijowie i Moskwie, był dyrektorem Biura Spraw Rosyjskich Departamentu Stanu.

Szanowny gość spotkał się z kierownictwem obwodu grodzieńskiego, zapoznał się z naukowym, kulturalno-historycznym dziedzictwem tego regionu, zwiedził katedrę grodzieńską oraz budowę stadionu „Niemen”, interesował się rozwojem małego i średniego biznesu, a także spotkał się z przedstawicielami niepaństwowych stowarzyszeń oraz

George Krol

niezależnych mass-mediów.

Po raz pierwszy George Krol odwiedził Grodno osiem lat temu podczas odsłonięcia tablicy pamiątkowej Tadeusza Kościuszki. Zaznaczył widoczne zmiany w mieście oraz dobre wrażenia, które odniósł po tym pobycie.

Wizyta miała charakter

zapoznawczy i spotkanie z kierownictwem obwodowym skomentował: „Były rozmowy, ale słowo to słowo, a sprawa to sprawa. Czy coś z tego wyniknie — zobaczymy. Obserwuję pewny rozwój gospodarczy, ale dla pełnej oceny potrzebny jest czas.” Zaznaczył, że gdy rozmawiał z przedstawicielami biznesu amerykańskiego, to słyszał o wielkim zainteresowaniu Białorusią, ponieważ to strategiczne centrum Europy z dobrą infrastrukturą, gdzie nie ma konfliktów etnicznych czy międzykonfesyjnych, jest ogromny potencjał roboczy.

Państwo białoruskie spotyka się z różnymi problemami, ale — jak zaznaczył — trzeba zawsze pamiętać, że los państwa znajduje się w rękach samych Białorusinów, obywateli tego kraju.

Tatiana ZALESKA

STATYSTYKA

2,9 mln ha upraw rolnych (30 proc. wszystkich upraw rolnych) osuszono na Białorusi. 2,3 mln ha z nich są wykorzystywane od ponad 35 lat.

Średnia pensja na Białorusi wyniosła we wrześniu 272 tys. rubli białoruskich. W inspekcjach podatkowych na Białorusi pracuje 9,5 tys. osób.

W więzieniach białoruskich znajduje się obecnie 50 tys. więźniów.

95 naukowców na Białorusi są akademikami.

AKTUALNOŚCI

NOWA PARTIA

Na Białorusi powstała nowa liberalna partia polityczna — „Partia Wolności i Postępu”. Na zjeździe założycielskim, który odbył się w Mińsku, na stanowisko przewodniczącego partii wybrano Władimira Nowosiada, deputowanego Izby Reprezentantów RB. Podstawą nowej partii są działacze ruchu młodzieżowego „Forum Obywatelskie”. Na razie partia nie podjęła decyzji o sojuszach politycznych: czy wejdzie do obozu partii opozycyjnych, czy też będzie współpracowała z władzą rządzącą. Na zjeździe założycielskim obecni byli liberałowie ze Szwecji, Serbii i Danii.

GAZ ROSYJSKI

26 listopada w Mińsku Władimir Siemaszko, po. wicepremiera RB, spotkał się z prezesem zarządu koncernu „Gazprom” Aleksiejem Millerem. Głównym tematem rozmów były warunki dostaw na Białorusi gazu rosyjskiego w 2004r. oraz utworzenie wspólnego przedsiębiorstwa transportu gazu na bazie „Bieltransgazu”. Prawdopodobnie strona białoruska wypracowała nowe stanowisko w kwestii rozwiązania problemu gazowego.

BIAŁORUŚ — UE

W dniach 24-26 listopada w Warszawie odbyło się międzynarodowe seminarium dotyczące współpracy Białorusi z UE w zakresie umocnienia bezpieczeństwa europejskiego. Organizatorami seminarium są dwie organizacje pozarządowe. Delegacji Białorusi przewodniczył Aleksander Syczew, wiceminister spraw zagranicznych RB. Do Warszawy przyjechali również szefowie wydziałów Państwowego Sekretariatu Rady Bezpieczeństwa RB, MSZ, MSW, Ministerstwa Obrony i Państwowego Komitetu Celno Białorusi. Aleksander Syczew wystąpił z wykładem pt. „Białoruski pogląd na budowę bezpieczeństwa europejskiego i regionalnego”. Spotkał się również z wiceministrem spraw zagranicznych RP Adamem Rotfeldem. Omawiano stosunek obu państw do współdziałania w sprawach bezpieczeństwa regionalnego.

ENERGETYKA

W dniach 24-26 listopada w Polsce z wizytą roboczą przebywał wiceminister energetyki Białorusi Aleksander Siwak. Spotkał się z przedstawicielami polskich przedsiębiorstw branży energetycznej i kręgów biznesu. Omawiano projekt budowy Centrali Elektrociepłowniczej w Brześciu z udziałem polskich inwestorów oraz kwestię uczestnictwa firm polskich w rekonstrukcji urządzeń turbinowych. Wiceminister spotkał się z kierownictwem firmy „ALSTOM” oraz zapoznał się z produkcją turbin i generatorów zakładów firmy w Elblągu, odwiedził kopalnię węgla „Bogdanka” w woj. lubelskim i spotkał się z przedstawicielami branży wydobywania węgla kamiennego. 26 listopada wziął udział w polsko-białoruskim forum gospodarczym „Dobrosąsiedztwo 2003” w Białej Podlaskiej.

Belta/BelaPAN/Belarus/AB

Inicjatywa jest potrzebna

W Smorgoniach przedstawiciele ZPB omawiali kwestie współpracy z władzami rejonowymi

23 listopada odbyło się spotkanie przedstawicieli ZPB z Aleksandrem Aponowiczem, kierownikiem Działu Informacji Smorgońskiego Rejonowego Komitetu Wykonawczego, oraz Tatianą Riażewą, kierowniczką Działu Kultury.

Na spotkaniu obecni byli Józef Porzecki, wiceprezes ZPB, oraz Teresa Pietrowa, prezes Rejonowego Oddziału ZPB w Smorgoniach. Spotkanie to było potrzebne z wielu przyczyn. Podjęte zostały pytania dotyczące nauczania języka polskiego w regionie, jak również kwestie rozwoju i popularyzowania kultury polskiej na ziemi smorgońskiej. Omawiano m.in. kwestie prawne, problemy organizacji spotkań członków Związku, perspektywy przeprowadzenia koncertów polskich zespołów artystycznych. Ze strony Tatiany Riażewej padła propozycja zorganizowania koncertu z udziałem zespołów z innych rejonów obwodu oraz gości z Polski. Zapewniła, że ze swojej strony zrobi wszystko, żeby organizacja polska nie miała problemów podczas organizacji wieczorów kultury polskiej. Warunkiem ku temu określiła poprzednie informowanie przedstawicieli władzy na piśmie. Aleksan-

der Aponowicz oświadczył, że władze regionu są otwarte na współpracę, czekają na inicjatywę organizacji społecznych.

Odwiedzono miejsce pochówku żołnierzy polskich. Odbył się również koncert piosenki polskiej, na który zaproszono przedstawicieli władz rejonowych. W wypełnionej sali wystąpili m.in. zespół ludowy smorgońskiej szkoły muzycznej pod kierownictwem Walentyna Bartnika, laureaci konkursu recytatorskiego „Kresy-2003”, zespół młodzieżowy „Michael” pod kierownictwem Inny Żych. Zespoły zademonstrowały swoją twórczość. Koncert ten był potwierdzeniem zaistnienia mniejszości polskiej na ziemi smorgońskiej oraz chęci działania na rzecz odrodzenia polskości w tym regionie.

Józef Porzecki powiedział, że „na różnym szczeblu władzy państwowej należy spotykać się i prowadzić rozmowy, dotyczące zaistniałych problemów w zakresie kultury i oświaty, z którymi borykają się niektóre oddziały ZPB. Podczas spotkania określiliśmy zakres pomocy ze strony władz. Oby się to spełniło”.

Aleksander BEZZUBOW,
fot. autora

Józef Porzecki, Tatiana Riażewa, Aleksander Aponowicz oraz Teresa Pietrowa

Zespół ludowy „Hulanok” pod kierownictwem Czesława Życha

LIDA

Piosenki w serca wpisane

IX Dziecięcy Festiwal Piosenki Polskiej

Julia Dmuchowska i zespół „Sokoty”

„Stokrotki” z Zabłocia

GIERANIONY

23 listopada w liczącej 1,5 tys. mieszkańców (z czego 90 proc. stanowią mieszkańcy wsi Gieraniony w rejonie iwiejskim) odbyło się niezwykle wydarzenie. Po raz pierwszy do tej położonej na północ od Lidy miejscowości na zaproszenie jej mieszkańców z występem przyjechały zespoły z Lidy: „Memoria”, kierownik Andrzej Sztró, „Anżelika”, kierownik Anżelika Birus, zespół taneczny „Stokrotki”, kierownik Helena Korejwo.

Występy tych zespołów przyniosły wiele radości i niezapomnianych wrażeń zebranym na sali Domu Kultury mieszkańcom Gieranion. Frekwencja była bardzo wysoka, a publiczność żywo i z głośnym aplauzem przyjmowała każdy występ.

Bez wątpienia takie kon-

erty są bardzo potrzebne. Kultura polska i polskie tradycje żyją i są w tej miejscowości pielęgnowane i przekazywane z pokolenia na pokolenie, czego potwierdzeniem jest fakt

obecności na sali wielu przedstawicieli młodego pokolenia.

Mam nadzieję, że takie koncerty staną się tradycją i mimo wszelakich przeszkód stojących na drodze

do ich zorganizowania będą cieszyć mieszkańców Gieranion, tak jak to było tym razem.

Irena KULIKOWSKA

GRODNO

Kwiaty kultury grodzieńskiej

„Chabry” w tańcu

W czerwcu 2004r. odbędzie się V Ogólnokrajowy Festiwal Kultur Narodowych. 22 listopada w Grodnie odbyły się eliminacje zespołów mniejszości narodowych mieszkających w obwodzie grodzieńskim.

Odpowiedzialność za organizację i przeprowadzenie festiwalu leży na Komitecie ds. Religii oraz Narodowości przy Radzie Ministrów RB, Ministerstwach Kultury, Edukacji, Informacji, Obwodowych Komitetach Wykonawczych. 1 lutego 2004r., po zakończeniu eliminacji obwodowych, na posiedzeniu Krajowego Komitetu Organizacyjnego wyznaczone zostaną kwoty pieniężne oraz zespoły, które wezmą udział w koncercie galowym w czerwcu 2004r.

Do Grodna tym razem przyjechało jury ogólnokrajowe pod kierownictwem prof. Michała Dryniewskiego, kierownika artystycznego Państwowego Chóru Akademickiego im. Ciotowicza. W skład jury wchodzi m.in.: Waleryj Awramienko, dziekan Państwowej Akademii Muzycznej, Władysław Mantwidias, dyrektor Republikańskiego Centrum Kultur Narodowych i in.

W eliminacjach obwodowych, które odbyły się w Miejskim Domu Kultury w Grodnie udział wzięły zespoły reprezentujące mniejszości narodowe Grodzieńszczyzny. Polską mniejszość przedstawiali zespoły i soliści: „Sokoty”, „Jutrzenka” i Julia Dmuchowska z Wołkowyska, „Chabry” z Grodna, „Anżelika” i „Kresowe Zabawy” z Lidy, Andrzej Parmańczuk i Irena Gadajewa.

Komentując występy zespołów polskich, kierownik Działu Kultury ZPB Oksana Gołombowska powiedziała: „Cieszę się, że polskie zespoły artystyczne zaprezentowały bardzo wysoki poziom. Jury bardzo się spodobały numery taneczne, widom spodobał się śpiew estradowy, także tradycyjne piosenki ludowe. Żałuję jedynie, że nie wszystkie nasze wspaniałe zespoły mogły wziąć udział w eliminacjach”.

Przedstawiciele mniejszości narodowych otrzymali dyplomy uczestnictwa i statuetkę pamiątkową obwodowych eliminacji festiwalu.

Aleksander BEZZUBOW,
Irena KULIKOWSKA

MINSK

Młódzież - naszą przyszłością!

Diana Sapunowa, prezes Oddziału Miejskiego ZPB w Mińsku, powtarza te słowa bardzo często, uważając również, że troska o przekazanie młodzieży tradycji polskiej kultury i historii jest świętym obowiązkiem każdego Polaka, mieszkającego zwłaszcza poza granicami kraju ojczystego.

Zorganizowanie młodzieży przy Siedzibie Oddziału ZPB w Mińsku, aktywizacja działalności Koła Młódzieży były jednym z pierwszych punktów jej programu jako kandydatki na stanowisko prezes Oddziału ZPB w Mińsku. Możemy to dzisiaj obserwować na praktyce.

W październiku odbyło się już pierwsze w tym roku szkolnym zebranie Koła Młódzieży, na które został zaproszony Andrzej Buczak, Radca Ambasady RP na Białorusi, z małżonką oraz Marek Socha, kierownik Działu Informacyjnego Ambasady RP na Białorusi.

Goście opowiedzieli uczestnikom spotkania o pracy polskich placówek dyplomatycznych na Białorusi, a szczególnie o projektach młodzieżowych.

Członkowie Koła Młódzieży z kolei opowiadali o sobie, o swoich zainteresowaniach i obranych kierunkach studiów. Spontanicznie, na propozycję Edwarda Grynkiewicza, lidera polskiej młodzieży w Mińsku, odbył się konkurs „Czy znasz Polskę?”, w którym młodzież popisała się dobrą wiedzą historyczną o kraju swoich przodków i nawet otrzymała prezenty. Spotkanie już tradycyjnie zakończyło się dyskoteką.

- Do następnego spotkania - mówili sobie na pożegnanie i każdy dziękował prezes Dianie Sapunowej za troskę o zachowanie dobrych tradycji.

Helena MANKIEWICZ

Polskie zagłębienie Polesia

Ojczyzna jest wszędzie tam, gdzie biją serca polskie

*Ja się odezwę ciszą błękitu
Lub falą rzewną, jutrzenką świtu.
Modlitwa syna, błaganie matki,
Pokona przestrzeń miłości statkiem*

Polesie to kraj lasów i bagien. Mokradła pokryte torfowiskami, a na nich żurawiny, łochynie i wrzasy. Bujne runo leśne tworzyły paprocie, widłaki, brusznicę, czarne jagody i grzyby. Polany po wyrabianych, wypalonych lub zwalonych przez wiatr drzewach, zarastały poziomkami i kwiatami.

W lasach i na bagnach żyły łosie, jelenie, rysie, bobry, wilki, zdarzały się też niedźwiedzie. Lasy, pola i wody były pełne ptactwa jak: guszcze, kaczki, puchacz, fąbiedzie, czaple i czarne bociany. Wodne ptactwo miało dość pożywienia z rzek i jezior pełnych ryb.

Warunki naturalne powodowały, że Polesie przez wieki było samowystarczalną bagieną wyspą, odciętą od świata zewnętrznego. Niestety po awarii w Czarnobylu nieskazitelny świat Polesia zachwiał się, w dodatku melioracja zrobiła swoje. Niemniej jednak ten zakątek świata po dzień dzisiejszy zachował swój niepowtarzalny urok. Właśnie w tej krainie znajdują się Leleczycy, do których 15 listopada

na zaproszenie ZG Oddziału ZPB w Leleczycach przybyli: Andrzej Buczak, Rada Ambasady RP na Białorusi, oraz Józef Porzecki, wiceprezes ZPB.

W opiece Matki Fatimskiej

Pierwsza wzmianka o Leleczycach dotarła do nas z XVI w., była to wtedy miejscowość w powiecie mozyrskim województwa kijowskiego. Od 1569r. Leleczycy należały do województwa mińskiego WKŁ. Po włączeniu do Imperium Rosyjskiego w 1793r. miejscowość ta została centrum włości w powiecie mozyrskim. W 1866r. Leleczycy liczyły 366 mieszkańców i 170 gospodarstw. Aktualnie mieszka tu ponad 9 tys. osób.

Historia Leleczyc jest ściśle związana z rodem Tyszkiewiczów. Miasteczko było własnością hrabiego Tyszkiewicza od 1874r. Józef Tyszkiewicz miał 5 synów i 3 córki. Zmarł w 1908r. zostawiając bardzo duży spadek: syn Aleksander dostał Kretynę i Ostrożankę na Polesiu, Władysław — Łandwarów i Maniewiczze, Anto-

ni — Kojrany, młyny w Wilnie i Osowiec, Feliks — Poląga i Leleczycy, Józef — Zatrocze.

Właściciel Leleczyc — Feliks Tyszkiewicz w 1909r. został inicjatorem i fundatorem budowy pierwszego drewnianego kościoła w tej miejscowości. Świątynia została poświęcona w 1913r. przez arcybiskupa Wincenego Kluczyńskiego. Proboszczami tej parafii byli Kazimierz Dolgiełowicz w latach 1909-1910 i Jan Zawryt w latach 1912-1913.

W 1922r. kościół został zamknięty przez władze radzieckie. Później mieścił się w nim magazyn. Budynek kościoła spłonął w 1943r. Parafia w Leleczycach została odtworzona w 1990r. W 1991r. rozpoczęła się budowa nowego kościoła, którą zakończono w 1998r. pod kierownictwem ks. proboszcza Zbigniewa Bojara. 4 września 1998r. nowa świątynia została konsekrowana przez kard. Kazimierza Świątkę i nosi nazwę Najświętszego Serca Pana Jezusa i Matki Bożej Fatimskiej.

Obecnie proboszczem parafii w Leleczycach jest ks. Wincenty Witalis Myszon. Urodził się i dorastał na mozyrskim Polesiu, dlatego po ukończeniu Seminarium Duchownego w Grodnie Opatrzność Boża skierowała go właśnie tu. Jest tu bardzo dużo pracy. W wielu małych i większych miejscowościach na kapłana czekają starsze i schorowane osoby, młodzież i dorośli oraz dzieci, których też trzeba prowadzić drogą do Boga. Okolica Leleczyc jest najpiękniejszym zakątkiem białoruskiego Polesia. Prawie 70 jej proc. to lasy przecięte wstęgami rzeczulek. Znajduje się tu część Prypieckiego Rezerwatu Landshaftno-Hydrologicznego, jak również Rezerwatu Bukczanńskiego. Rejon leleczycki należy do tych rejonów, które najbardziej ucierpiały po katastrofie w Czarnobylu.

Biała wieża kościoła jest znakiem żywej wiary mieszkańców Polesia, znakiem odrodzenia Kościoła Chrystusowego na tej ziemi, jednym z potwierdzeń Tajemnic Fatimskich. Nieprzypadkowo Matka Boża Fatimska jest opiekunką parafii w Leleczycach. Niech i nadal ma w opiece swe Dzieci Poleskie, ukazuje im Drogę, Prawdę i Życie oraz prowadzi do Chrystusa.

WOLKOWYSK

Historia nauczycielką życia...

W Szkole Polskiej 14 listopada miała miejsce niezwykła uroczystość. Uczniowie pod opieką nauczycielek Aleksandry Brodeckiej i Anety Buzuk zorganizowali „Wieczór pieśni patriotycznej”.

Przez wiele dni młodzi ludzie gromadzili informacje o rozbiorowej historii Polski, o walce sześciu pokoleń Polaków o utrzymanie własnej ziemi i języka. Swoimi odkryciami postanowili podzielić się z kolegami i rodzicami. Honorowymi gośćmi wieczoru byli przedstawiciele Oddziału ZPB w Wolkowsku na czele z prezes Anną Sadowską. Śpiewano „Rotę”, „Mazurkę Dąbrowskiego”, „Pieśń konfederatów barskich” i in. pieśni krzepiące niegdyś serca narodu pozbawionego własnego państwa. Młodzież przygotowała referaty o tematyce historycznej, zaprezentowała sylwetki wybitnych postaci, m.in.: Tadeusza Kościuszki, Romualda Traugutta czy Józefa Piłsudskiego. Podkreślano też wspaniały rozwój kultury polskiej w tym tak bardzo trudnym okresie.

Uczestnicy wieczoru twierdzą, że w ten skromny sposób chcieli okazać szacunek i podziw wszystkim tym, którzy mieli odwagę walczyć o zachowanie własnej tożsamości. A ponieważ listopad jest miesiącem pamięci, na zakończenie uroczystości zapalono symboliczny znicz, który następnego dnia został przeniesiony na polski cmentarz wojskowy, gdzie spoczywają żołnierze polegli w 1920 roku.

Artur WILCZYŃSKI

„Strumyk” i „Jarzębina” razem na scenie

Jesteśmy tu i trwamy

Ludzie są tu skromni, ale o szczytych sercach, którzy nie zapomnieli o swych korzeniach, co potwierdzili podczas koncertu, który odbył się w miejscowym Domu Kultury. Uroczystość piosenki polskiej poprzedziła msza święta, którą celebrowali: ks. Wincenty Witalis Myszon i ks. dr Henryk Okołotowicz.

Swoją obecnością koncert zaszczytli: Andrzej Buczak, Rada Ambasady RP na Białorusi, Józef Porzecki, wiceprezes ZPB, Majna Szmargun, prezes Oddziału ZPB w Mozyrzu, ks. dr Henryk Okołotowicz z Bobrujska, Olga Gawryłowicz, zastępca przewodniczącego Rejonowego Komitetu Wykonawczego.

Koncert poprowadziła Julia Lis, która dołożyła wszelkich starań, aby kontakt między artystami a publicznością był jak najlepszy, a artyści mieli jak najmniej strachu.

„Polonez” w wykonaniu „Mozyrzanki” z Mozyrza wprowadził nas w świat polskiej kultury. A w lata minione wrócił dzięki świadkom tamtych czasów — zespołowi „Dubnickie Śpiewy”. Nazwa ta pochodzi od nazwy wsi Dubnickie (Dubniki), którą miejscowi nazywają „Małą Warszawą”. Wieś ta była założona przez osadników z Korony. Ten zakątek Polesia był odcięty od świata, dzięki czemu zachowały się i przetrwały do naszych czasów polskie obyczaje i język. Po zakończeniu II wojny światowej w Dubnikach rozmawiano wyjątkowo po polsku, bowiem inaczej nie potrafili, a unikali piosenek, które usłyszeć, były przekazywane

„Dubnickie Śpiewy” - Józef Matuszewski, Antonina Sikorska i Julia Lipska

„Mozyrzanka” gościnnie w Leleczycach

z pokolenia na pokolenie. Czas wojen i polityka podzieliły nie tylko państwa i narody, ale rodziny oraz bliskich ludzi. Ileż takich losów jest tu w Leleczycach — gdy podczas repatriacji rodzice wyjechali do Polski, a dzieci z różnych powodów dołączyć do nich nie mogły. Jednak nie zważając na podziały i granice nikt i nic nie potrafiło podzielić kochających się serc i bliskich sobie ludzi. Właśnie o tym opowiedzieli uczestnicy „Dubnickich Śpiewów”. Starość nie jest przeszkodą dla rozwoju twórczości. Dowodem czego właśnie są „Dubnickie Śpiewy”, które zaprezentowały unikatowe piosenki — „Siwy gołąbek”, „Pognałam wółki”, „O Dobryńskim”.

Swoje zamiłowanie do piosenki polskiej zaprezentowały również zespoły „Strumyk” i „Jarzębina” (kierownik Oleg Birkowski), które składają się z młodego pokolenia mieszkańców Leleczyc. „Czerwona kalina”, „Hej, sokoly”, „Ułani, ulani”, „Czerwone jabłuszko”, „Czerwone jagody”, „Za Niemen, hen precz”, „Moja matka ja

wiem” i inne zostały wykonane przez amatorów tak przekonująco, że u nie jednego widza łza się zakręciła w oku. Myślę, że te zespoły mają wiele przed sobą. Był to ich pierwszy występ na scenie, trema dawała się we znaki, lecz mając takiego kierownika jak Oleg Birkowski, nie mają się czego obawiać, tym bardziej, że potrafi on połączyć ze sobą trzy pokolenia, owocem czego był ten występ.

„Mozyrzanka” (kierownik Swietłana Smolar), która była gościem koncertu, udowodniła po raz kolejny, że dzięki pracy można dojść od amatorstwa do profesjonalizmu. Połączyć śpiew i taniec, które porwują publiczność tak na Białorusi, jak i za jej granicami.

Po występie najmłodszy artysta otrzymał z rąk Andrzeja Buczaka upominek i słodycze.

Andrzej DUBIKOWSKI, (wykorzystano fragmenty z materiału Rustana GORODKI „Katolickie Leleczycy” — Ave Maria nr10 (101) 2003), fot. autora

Wyrazy szczerzego żalu i współczucia rodzinie, krewnym i bliskim z powodu śmierci

śp. Romualdy LUPACZYK
składa chrzestniak Andrzej
oraz koleżanka Janina Dubikowska

15 listopada br. w Oddziale ZPB w Leleczycach, który działa od ponad pół roku, odbyło się sprawozdawczo-wyborcze zebranie. Na preza został jednogłośnie wybrany Oleg Birkowski (w centrum). Do zarządu weszli: Antonina Chańczyk, Walentyna Woronowicz (wiceprezes), Aleksander Bielocki, Halina Timonina, Ludmiła Stomiana, Lilia Tanajewa

Fundacja Młodej Polonii podjęła organizację kolejnej Poloniady, której finał odbędzie się w 2004r. w Warszawie. Poloniady są to Międzynarodowe Olimpiady Kulturalno-Językowe organizowane co 2 lata dla młodzieży polskiej z zagranicy.

Tematy wiodące Poloniady 2004:

1. Opracuj udokumentowany referat na temat wkładu określonego Polaka do sztuki, nauki, kultury, gospodarki, techniki lub sportu w kraju, w którym mieszkasz.
2. Wskaż człowieka, który według ciebie mógłby być autorytetem dla młodzieży we współczesnym świecie. Opracuj swoje uzasadnienie w formie udokumentowanego referatu.

Ponadto Fundacja zaprasza młodych dziennikarzy do udziału w konkursie specjalnym, którego tematem jest: - Działania polskiej Armii Krajowej podczas II wojny światowej, w obojętnej, w której mieszkasz. Relacje świadków poparte dokumentacją fotograficzną. (Objętość do 7 stron maszynopisu).

W konkursie mogą wziąć udział dziennikarze do lat 32.

Terminy Poloniady 2004

wygląda następująco:

Do kwietnia 2004r. — opracowanie referatów i przesłanie ich do najbliższego konsulatu RP celem przeprowadzenia tam półfinałów i weryfikacji prac przez wewnętrzne jury.

Do końca kwietnia 2004r. — wysłanie zakwalifikowanych materiałów do Fundacji Młodej Polonii (Dwa referaty, a w razie wysokiego poziomu prac trzy referaty na dany konsulat RP).

Do połowy maja 2004r. — ocena prac przez jurorów w Warszawie.

Do końca maja 2004r. — Fundacja wysłała półfinałom zaproszenia na sympozjum polonijne w Warszawie. 4-8 lipca 2004r. — Sympozjum — Finał Poloniady 2004 w Warszawie.

Informacje nt. Poloniady znajdują się również na stronie Internetowej Fundacji Młodej Polonii:

www.fmp7.republika.pl

Понедельник

1 grudnia

1 BT

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Новости.
7.05, 8.10 „Доброе утро, Беларусь!” Информационно-музыкальная программа.
9.05 „В центре внимания”. Информационно-аналитическая передача.
10.05 „36,6”. Программа о здоровом образе жизни.
11.05 „Шпиляк”. Тележурнал для женщин.
11.35 „Созвездие надежд”. Национальный телевизионный конкурс юных талантов.
12.10 Специальный репортаж „Ломка вне жизни”.
12.25 Романтическая комедия „Воздушные замки” (США).
14.05 Телеклуб „Ваше лото”.
14.45 „Моя страна”.
15.10 Приключенческий сериал „Амазонка”.
16.05 „Клип-обойма”. Итоги хит-парада.
17.05 „Между прочим...”.
18.05 Детективный сериал „Нож в облаках” (Россия).
19.05 Зона Икс.
19.25 Искатели приключений Дж. Льюиса и Дж. Гершона в стильном детективе режиссера Б. МакДональда „Убийство в чужом городе” (Канада-США).
21.00 „Панорама”. Информационный канал.
21.45 В. Сухоруков в „Комедии строгого режима”.
23.10 „Время спорта”. Еженедельная спортивная программа.
23.35 „Достань звезду”. Музыкально-развлекательная программа.

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 Контуры.
09.50 Алексей Булдаков, Виктор Бычков в комедии „Особенности национальной охоты в зимний период”.
Россия, 2000 год.
11.05 Следствие ведет Колобков до 11.25.
14.45 „Город женщин”. Телевизионное шоу.
15.35 „Фабрика звезд - 3”.
15.55 „Угадай мелодию” с Валдисом Пельшем.
16.20 Сериал „Берег мечты”. 65-я серия из 190.
17.05 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Жди меня.
19.10 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 Ток-шоу „Выбор”.
21.50 Валерий Николаев, Юрий Соломин в боевике „Родина ждет”. 5-я серия из 6.
Россия, 2003 год.
23.00 Наши новости.
23.20 „Фабрика звезд - 3”.
23.40 „Секты в законе”. Документальный фильм до 00.20.

РТР

07.45 Эдди Мерфи в комедии „ЗОЛОТОЙ РЕБЕНОК”.
09.35 В Городе.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.00 Вести.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Русская серия. Премьера. Константин Хабенский, Ирина Розанова, Сергей Гармаш и Валентина Талызина в телесериале Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ СУДЬБЫ”.
21.00 Премьера. Лев Прыгунов, Анатолий Котенев и Александр Дедюшко в телесериале „ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ”.
22.00 Вести+.
22.20 „Дежурный по стране”. Михаил Жванецкий.
23.15 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Намедни” с Леонидом Парфеновым.
11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
14.35 Ток-шоу „Принцип домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
16.30 Сериал „ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО”.
17.35 „Внимание: розыск!” „Третий вариант”.
18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
18.35 Премьера. Сериал „АГЕНТСТВО „ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ”. ДЕЛО ОБ ОБИЖЕННЫХ ЖУРНАЛИСТАХ”.
19.45 Острозажетный сериал „ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2”.
21.00 „Страна и мир”. Главные события дня.
21.35 Красная стрела.
21.50 Премьера. Сериал „КЛИЕНТ ВСЕГДА МЕРТВ”.

24-я серия (США).

Телеканал „Лад”

7.00 Новости (Гродно)

7.10 „Семейное утро” (Гродно)

09.00 „Сад мечты”. Передача для дачников.

09.30 Наше наследие.

„Местечко Волчин. Родина последнего польского короля Станислава Августа Понятовского”. Часть 2-я.

09.40 „Телебарометр”. Прогноз погоды.

10.00 „Между нами, женщинами”. Тележурнал.

10.20 Детективный сериал „Приключения Шерлока Холмса”.

11.15 Обычный необычный день. Семейный канал.

11.45 Художественный фильм „Атланти и Кариатиды” 4-я серия, заключительная.

13.30 „Обычный необычный день. Семейный канал.”

13.50 „Кот-котфеетвич”. Мультфильм.

14.00 Новости (Гродно)

14.10 Любимые сказки. Вероника возвращается.

15.30 „Терем-теремок”. Мультфильм.

15.40 „Не зевай!” Телеканал для детей.

15.50 Тележурнал для школьников „Бум”.

16.20 Золотой фонд советской комедии. М.Ладина и Вл.Зельдин в музыкальной комедии „Свинарка и пастух”.

17.55 Футбол. Чемпионат Италии. Дневник тура.

19.00 „Скажи СПИДу - нет!” Концерт-акция творческой молодежи, посвященный Всемирному дню борьбы со СПИДом.

20.00 Новости (Гродно)

20.15 Колыбельные.

20.30 „Дела семейные”.

21.15 Премьера. Д.Альваро и Х.К.Гарсия в мелодраматическом сериале „Грешная Анжелика” (Венесуэла). 1-я серия.

22.05 Сериал „Петербургские тайны” (Россия).

TVP 1

07.00 Wiadomości
07.03 Telezakupy
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.12 Pogoda
09.15 Woronicza 17
09.25 Moda na sukces; serial
09.50 Ston Beniamin
10.15 Budzik
10.40 Kolory
10.50 Cedric
11.05 Renata
11.15 Na kłopoty Bednarski; serial
12.15 ZUS radzi
12.30 Gladiatorzy drugiej wojny światowej
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.25 Rolnictwo na świecie
13.45 Plebania; serial
14.40 Sprawa dla reportera
15.15 Szansa na życie
15.30 Tam gdzie wschodzi słońce
16.00 Wiadomości
16.10 Kalejdoskop
16.35 Rewizja nadzwyczajna
17.00 Rower Białeja
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.25 Gość Jedyński
18.40 Klan; telenowela
19.05 Magazyn olimpijski
19.40 Wrzuc Jedynekę
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.06 Pogoda
21.20 Mój oczy szeroko otwarte
22.20 Teatr Telewizji
23.40 Czwolczek z Polski
00.10 Monitor. Wiadomości
00.25 Biznes raport
00.35 Dobre książki
01.05 Aktorskie klany

TVP 2

08.05 Studio urody
08.15 Dwojka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.30 Śląska labia
12.20 Podróże kulinarne
12.45 Animals
13.10 Wędrowni przyrodnicy
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.40 Sokole Oko; serial
15.25 VI Konkurs teledysków
15.50 Nazim
17.00 Panorama
17.21 Pogoda
17.25 Film dla niesłyszących
18.20 Naszyjnik z łez Sw. Barbary
18.50 PROGRAM LOKALNY
19.30 Panorama
19.56 Pogoda
20.05 Kabaretowe kawałki
20.40 O świętym Mikołaju prawdziwym
21.05 M jak miłość; serial
21.55 Kochaj mnie; telenowela
22.30 Wyznania kelnerów i kucharzy
23.00 Panorama
23.20 Sport-telegram
23.28 Pogoda
23.40 997-magazyn kryminalny
00.10 W świetle dowodów; dramat krym.
01.40 Ekstradycja 3; serial

Polonia

07.00 Wiadomości
07.03 Krajobraz Polski
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości

09.12 Pogoda
09.15 Woronicza 17
09.25 Klan; telenowela
09.45 Eurotel
10.00 Wędrowni Pyzy
10.10 Wehikuł czasu
10.35 Rodzina Leśniewskich; serial
11.00 Panorama
11.05 Laboratorium
11.25 Pomorskie pejzaże historyczne
11.45 Katalogabytków
12.00 Panorama
12.05 Co nam w duszy gra
13.00 Wiadomości
13.10 Biografie
14.05 Doktor Murek; serial
15.00 Ojczyzna-polszczyzna
15.15 Kochaj mnie; telenowela
15.40 Z kapitałskiego salonu
16.00 Wiadomości
16.10 Jak niebo nad nami
17.00 Klan; telenowela
17.25 Co Pani na to?
18.00 Teleexpress
18.15 Sportowy Express
18.20 Gość Jedyński
18.35 Wehikuł czasu
19.00 Rodzina Leśniewskich; serial
19.25 Berliński express
19.35 Obserwator wojskowy
19.55 Polskie „Ogniwo” w Irkucku
20.15 Dobranocka
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.06 Pogoda
21.10 Klan; telenowela
21.35 Doktor Murek; serial
22.30 Sportowy tydzień
23.00 Kochaj mnie; telenowela
23.25 Tam gdzie jesteśmy
00.00 Panorama
00.20 Sport-telegram
00.23 Prognoza pogody
00.30 Sprawa dla reportera
01.00 Pegaz
01.25 Monitor Wiadomości
01.40 Biznes raport
01.45 Wszelazna kontrolowane
02.15 Kwestiaki
02.30 Wiadomości
02.57 Sport
03.02 Pogoda
03.10 Klan; telenowela
03.35 Doktor Murek; serial
04.30 Sportowy tydzień
05.00 Kochaj mnie; telenowela
05.30 Tam gdzie jesteśmy
06.00 Sprawa dla reportera
06.35 Monitor Wiadomości
06.50 Biznes raport

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
07.45 TV market
08.05 Power Rangers
08.30 Pokémon
08.00 Zawód: szpieg - serial
10.00 Bar 3
10.30 Idol ekstra 3
11.15 Bar 3
12.00 Bar - gorące krzesła 3
12.30 Z kamerą wśród ludzi
14.25 Twój lekarz
14.40 Wystarczy chcieć
14.55 Power Rangers - serial
15.20 Pokémon
15.45 Miodowe lata - serial
16.45 Informacje
17.10 Interwencja
17.30 Zawód: szpieg - serial
18.30 Hugo Express
18.55 Bar 3
19.30 Informacje
20.00 Prognoza pogody
20.15 Awantura o kasę
21.05 Bar 3
21.55 Samo życie - serial
22.30 Studio Lotto
22.40 Liberator - film sensacyjny
00.45 Biznes informacja
01.05 Prognoza pogody
01.15 Graffiti
01.35 Bumerang
02.05 Kuba Wojewódzki
03.00 Aquaz Superchat
05.30 Magazyn redakcji programów religijnych

Białystok

07.50 Przegląd gospodarczy
08.15 Telezakupy
08.30 Kurier
08.40 Prognoza pogody
08.45 Obiektów
09.00 Wierzę, wątpię, szukam
09.30 Kurier
09.40 Prognoza pogody
09.45 Gość dnia
10.00 Dzieci różnych bogów
10.30 Kurier
10.35 Prognoza pogody
10.40 Janosik - serial
11.30 Kurier Polska
11.40 Prognoza pogody
11.45 Sprawa na dziś
12.15 Gość dnia
12.30 Kurier
12.40 Prognoza pogody
12.45 Miódziez kontra
13.30 Kurier
13.35 Historia gospodarki światowej
14.30 Kurier
14.45 Prognoza pogody
14.50 Agrobiznes
15.00 Od niedzieli do niedzieli
15.30 Kurier
15.40 Prognoza pogody
15.45 ZUS radzi
16.00 W krainie władcy smoków - serial
16.30 Kurier
16.40 Prognoza pogody
16.45 Telemagazyn
17.15 Obiektów
17.30 Kurier
17.40 Prognoza pogody
17.45 Rozmowa dnia
18.00 Przegląd gospodarczy
18.30 Kurier
19.00 Obiektów
19.30 Kurier kulturalny
20.30 Telezakupy
20.45 Rozmowa dnia
21.00 Telekurier
21.30 Kurier
21.50 Echa dnia
22.15 Eurotel
22.30 Kurier gospodarczy
22.45 Obiektów
23.15 To jest temat
23.30 Kurier
23.45 Kurier sportowy
00.05 Romeo i Julia z Saskiej Kępy - film obyczajowy
01.40 Witaj, to my

Wtorek

2 grudnia

1 BT

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Новости.
7.05, 8.10 „Доброе утро, Беларусь!” Информационно-музыкальная программа.
8.45 „Моя страна”.
9.05 Авантюрно-исторический сериал „Саломея” (Россия).
10.10 Сериал „Тайны четырех преступлений” (Италия). Фильм 4-й „Похороны вместо свадьбы”. 3-я серия.
11.10 Детективный сериал „Нож в облаках” (Россия).
12.10 Зона Икс.
12.25 Детектив „Убийство в чужом городе” (Канада-США).
14.05 „Все нормально, мама!” Музыкально-развлекательная программа.
14.45 „Моя страна”.
15.10 „Время спорта”. Еженедельная спортивная программа.
15.35 К Всемирному дню профилактики СПИДа. „И наступит день...” Видеофильм.
16.05 „5x5”. Программа для молодежи.
16.45 „Моя страна”.
17.05 Сериал „Тайны четырех преступлений” (Италия). Фильм 4-й „Похороны вместо свадьбы”. 3-я серия.
18.05 Детективный сериал „Нож в облаках” (Россия).
19.15 Е. Коренева в экранизации романтической повести И.Тургенева „Ася”.
21.00 „Панорама”. Информационный канал.
21.45 Д.Фэй, П.Броснан и виртуальная реальность в фантастическом фильме „Газонокосильщик”.
23.40 „Моя страна”.
23.50 „Клип-обойма”.
0.05 „Любой каприз”.

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
09.50 Чарльз Бронсон в острозажетном фильме „Семья полицейских”. Канада-США, 1995 год.
11.20 Дисней-клуб „Ким Пят-с-плюсом” до 11.45.
14.45 „Город женщин”. Телевизионное шоу.
15.35 „Фабрика звезд - 3”.
15.55 „Угадай мелодию” с Валдисом Пельшем.
16.20 Сериал „Берег мечты”.
17.05 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Ток-шоу „Окна” с Дмитрием Нагиевым.
19.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 „Магия. Разоблачения”.
22.05 Боевик „Родина ждет”. 6-я серия (заключительная). Россия, 2003 год.
23.35 „Не только о футболе”. Спортивное обозрение.
00.00 „Фабрика звезд - 3”.
00.20 „На футболе” с Виктором Гусевым до 00.50.

РТР

07.45 Константин Хабенский, Ирина Розанова, Сергей Гармаш и Валентина Талызина в телесериале Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ СУДЬБЫ”.
08.45 „He cкyЧАЙ!” с Михаилом Евдокимовым.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.00 Вести.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Русская серия. Премьера. Константин Хабенский, Ирина Розанова, Сергей Гармаш и Валентина Талызина в телесериале Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ СУДЬБЫ”.
21.00 Премьера. Игорь Бочкин, Николай Добрынин и Елена Дробышева в телесериале „СПАСТИ И ВЫЖИТЬ”.
22.00 Вести+.
22.20 Премьера. „Смерть по разнарядке”.
23.15 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.25 „Их нравы” с Дмитрием Захаровым.
10.15 Ток-шоу „Страна советов”.
11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
14.35 Ток-шоу „Принцип домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
16.30 Сериал „ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО”.
17.35 Территория выживания.
18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
18.35 Премьера. Сериал „АГЕНТСТВО „ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ”. ДЕЛО О ЖЕНЩИНЕ ВАМП”.
19.45 Острозажетный сериал „ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2”. 24-я серия.
21.00 „Страна и мир”. Главные события дня.

события дня.

Телеканал „Лад”

7.00 Новости (Гродно)

7.10 „Семейное утро” (Гродно)

09.00 „Провинциальные истории”.

09.30 „Мгновение вечности”. Исторические расследования.

09.50 „Другие танцы”.
10.00 „Между нами, женщинами”. Тележурнал.

10.20 Сериал-мелодрама „Грешная Анжелика” (Венесуэла). 1-я серия.

11.05 „Сказки хрустального шарика”. Мультфильм.

11.15 „Обычный необычный день”. Семейный канал.

11.50 Приключенческий фильм по мотивам повести М.Львиной.

12.00 „Миколка-паровоз” („Беларусьфильм”).

12.20 „Обычный необычный день”. Семейный канал.

13.45 „Я жду тебя, кит”. Мультфильм.

14.00 Новости (Гродно)

14.10 „Не зевай!” Телеканал для детей.

14.50 „Гуси-лебеди”, „Юмореска №2”. Мультфильмы.

15.20 Приключенческий сериал для детей „Собачья жизнь” (Канада-США).

15.40 „Не зевай!” Телеканал для детей.

15.50 Тележурнал для школьников „Бум”.

16.20 „Соседи”. Межрегиональная программа.

16.45 „Росчерк времени”. Телеочерк.

17.00 „Монолог”. Художница Элла Семенова.

17.30 „Ностальжи”. Памяти А.Богатырева.

17.55 „Зонарь”. Видеофильм.

18.00 „Кубик любви”. Телескетакль по рассказу В.Токаревой.

18.45 А.Михайлов, И.Волков в историческом сериале режиссера А.Прошкина „Михайло Ломоносов”. Фильм первый. 1-я серия.

20.00 Новости (Гродно)

20.15 Колыбельные.

20.30 „Дела семейные”.

21.15 Сериал-мелодрама „Грешная Анжелика” (Венесуэла) 2-я серия.

22.05 Сериал „Петербургские тайны” (Россия).

TVP 1

07.00 Wiadomości
07.03 Telezakupy
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.12 Pogoda
09.15 Woronicza 17
09.25 Moda na sukces; serial
09.50 Przygodny Tin-Tin
10.15 Jedyneczka
10.40 Bajeczki Jedyneczki
10.50 Rok 2030; serial
11.20 Zaginiony świat; serial
12.05 Program edukacyjny
12.25 Roszlina z warzywnika
12.30 Zwierzeta swiata
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.15 Kontrasty
13.20 W drodze do Unii
13.45 Plebania; serial
14.15 Sasiedzi; serial
14.40 Lokatorzy; serial
15.10 Zawodowy list gończy
15.25 Maria Iwaszkiewicz opowiada
15.30 Wlacz sie - rodzice
16.00 Wiadomości
16.10 reportaz
16.35 Otwarte drzwi
17.00 Rower Białeja
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedyński
18.35 Klan; telenowela
19.05 Forum
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.20 W krainie dreszczowców; film fab.
23.00 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie
23.35 Plus minus
00.05 Monitor Wiadomości
00.20 Prawdziwy koniec wielkiej wojny
00.45 Kuchnia polska; film fab.
02.30 Nieustraszone; serial

TVP 2

08.00 Studio urody
08.10 Dwojka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.20 Ale Dwojka!
11.35 Europa da się lubić...
12.25 El Misionero
13.20 Znaki czasu
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.40 Sokole Oko; serial
15.30 Nie tylko dla komandosów
17.00 Panorama
17.23 Pogoda
17.30 Film dla niesłyszących
18.20 Holdys Guru
18.50 PROGRAM LOKALNY
19.30 Panorama
20.05 Jeden z dziesięciu
20.35 Ogród słuk
21.00 Lubie czytać
21.10 M jak miłość; serial
22.05 Magazyn Ekspresu Reporterów
22.45 Przyszanek praca; magazyn
23.00 Panorama
23.40 Gracz; film fab.
01.30 Maż idealny; komedia

Polonia

07.00 Wiadomości
07.03 Historia sekretna
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Woronicza 17
09.25 Klan; telenowela

Środa

3 grudnia

1 BT

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Новости.
7.05, 8.10 „Доброе утро, Беларусь!” Информационно-музыкальная программа.
9.05 Авантюрно-исторический сериал „Саломея” (Россия).
10.10 Сериал „Тайны четырех преступлений” (Италия). Фильм 4-й „Похороны вместо свадьбы”. 4-я серия, заключительная.
11.10 Детективный сериал „Нож в облаках” (Россия).
12.20 Е. Коренева в экранизации романтической повести И.Тургенева „Ася”.
14.05 Телеигра „Одноклассники”.
14.45 „Моя страна”.
15.10 Приключенческий сериал „Амазонка”.
16.05 „5x5”. Программа для молодежи.
17.05 Сериал „Тайны четырех преступлений” (Италия). Фильм 4-й „Похороны вместо свадьбы”. 4-я серия, заключительная.
18.10 Детективный сериал „Нож в облаках” (Россия).
19.15 Премия „Оскар”. Дж.Тэнди и М.Фримен в лирической мелодраме „Шофер мисс Дейзи” (США).
21.00 „Панорама”. Информационный канал.
21.45 Борьба за спасение человечества в фантастическом фильме „Газонокосильщик-2. по ту сторону киберпространства”.
23.20 Чемпионы. Руслан Салей.
23.35 „Клип-обойма”.
23.45 „Ночь с Тамарой Лисицкой”.

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
09.50 „Не только о футболе”. Спортивное обозрение.
10.10 Чарльз Бронсон в острозажетном фильме „Семья полицейских”. Новое расследование.
11.40 Дисней-клуб „Чудеса на виражах” до 12.05.
14.45 „Город женщин”. Телевизионное шоу.
15.35 „Фабрика звезд - 3”.
15.55 „Угадай мелодию” с Валдисом Пельшем.
16.20 Сериал „Берег мечты”.
17.05 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Ток-шоу „Окна” с Дмитрием Нагиевым.
19.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 „Магия. Разоблачения”.
22.05 Премьера. Алексей Гусков в фильме „Раскаленная суббота”. 1-я серия. Россия, 2002 год.
23.15 Наши новости.
23.35 „Фабрика звезд - 3”.
23.55 Максим Никулин в программе „Форган” до 00.25.

РТР

07.45 Константин Хабенский, Ирина Розанова, Сергей Гармаш и Валентина Талызина в телесериале Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ СУДЬБЫ”.
08.45 Сам себе режиссер.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.00 Вести.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Русская серия. Премьера. Константин Хабенский, Ирина Розанова, Сергей Гармаш и Валентина Талызина в телесериале Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ СУДЬБЫ”.
21.00 Премьера. Игорь Бочкин, Николай Добрынин и Елена Дробышева в телесериале „СПАСТИ И ВЫЖИТЬ”.
22.00 Вести+.
22.20 Премьера. „А.Н.Яковлев. Монолог

ОШИБКЕ".
19.45 Острозожетный сериал
"ЧЕРНЫЙ ВОРОН 2".
21.00 "Страна и мир".
Главные события дня.
21.35 Красная стрела.
21.50 Премьера. Сериал
"КЛИЕНТ ВСЕГДА МЕРТВ".
25 и 26-я серия.
заклучительная (США).

Телеканал „Лад”

7.00 Новости (Гродно)
7.10 „Семейное утро” (Гродно)
09.00 „Площадь искусств”.
Гитарист Ян Скриган.
09.30 „Есть только миг...”.
Нелли Киселева.
10.00 „Между нами,
женщинами”. Тележурнал.
10.20 Сериал-мелодрама
„Грешная Анхелика”
(Венесуэла). 2-я серия.
Арифметика-малышка”.
Мультфильм.
11.15 „Обычный необычный
день”. Семейный канал.
11.50 Исторический сериал
„Михайло Ломоносов”.
(„Мосфильм”). Фильм
первый. 1-я серия.
13.05 „Обычный необычный
день”. Семейный канал.
13.30 „Сказка сказок”.
Мультфильм.
14.00 Новости (Гродно)
14.10 Мультиклуб.
15.05 Приключенческий
сериал для детей „Собачья
жизнь” (Канада-США).
15.25 „Малычик-с-пальчик”.
Мультфильм.
15.45 „Не зевай!” Телеканал
для детей.
15.55 Тележурнал для
школьников „Бум”.
16.25 „Синеглазка”.
Мультфильм.
16.40 Документальный
фильм „Увидеть победу”.
17.10 Социальная
мелодрама режиссера
А. Карпова-младшего
„Гомункулус”.
18.45 Исторический сериал
„Михайло Ломоносов”. Фильм
первый. 2-я серия.
20.00 Новости (Гродно)
20.15 Колыбельная.
20.30 „Дела семейные”.
21.15 Сериал-мелодрама
„Грешная Анхелика”.
22.05 Сериал
„Петербургские тайны”

TVP 1

07.00 Wiadomości
07.03 Telezakupy
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.25 Moda na sukces; serial
09.50 Kasyka Animacji
10.20 Plastelink i przyjaciele
10.45 Bajeczki Jedynecki
11.00 Kocie bajki
11.25 Nieustraszone, serial
12.15 Kiosk przy Wspólnej
12.25 Technika kosmiczna w
medycynie
12.50 Książki na jesień
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Samo życie
13.35 Klan; telenowela
14.05 Tak czy nie?, serial
15.00 Nasze rytmy zdrowia
15.20 Złączeni Europa
15.40 Światowe dziedzictwo
kultury
16.00 Wiadomości
16.10 Górniczy stan
16.35 Obserwator wojskowy
17.00 Rower Błęziaka
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedyński
18.40 Klan; telenowela
19.05 Trzecia strona medalu
19.40 Irak 2003
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.20 Film fabularny
23.00 Kryminalna Jedynka
23.20 Obraz niekontrolowany
23.45 Oblicza mediów
00.10 Monitor Wiadomości
00.25 Biznes raport
00.35 Śmierć Prezydenta;
dramat hist.

TVP 2

08.00 Studio urody
08.10 Dwójka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.20 Zobacz to...
11.35 Herbata u Tadka
12.20 Klinika Berlin Centrum;
serial
13.10 Wędrowki z dinozaurami
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.45 Sokole Oko; serial
15.30 30 ton!
16.00 Wokół nas
16.30 W 12 godzin przez
Liban
17.00 Panorama
17.30 Film dla niesłyszących
18.20 Jazda kulturalna
18.50 Program lokalny
19.30 Panorama
19.56 Pogoda
20.05 Jeden z dziesięciu
20.40 Program muzyczny
21.05 M jak miłość; serial
21.55 Polska bez fikcji
22.25 Linia specjalna
23.00 Panorama
23.40 Stop!
00.00 Za dziesięć minut
póino; thriller
01.40 Przeprawa; dramat
obycz.

Polonia

07.00 Wiadomości
07.03 Skaldowie
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.25 Klan; telenowela

09.45 Eurotel
10.00 Wędrowki Pyzy
10.10 Budzik
10.35 Trzy misie
11.00 Panorama
11.05 Plus minus
11.30 Tajemnice Pomorza
12.00 Panorama
12.05 Forum
12.50 Nad pięknym modrym
Dunajem
12.55 Przaśniczka
13.00 Wiadomości
13.10 Wieści polonijne
13.25 Trochę kultury
13.45 Jest takie miejsce
14.10 Jutro będzie niebo; film
15.30 Festiwal Wielokulturowy
16.00 Wiadomości
16.10 Na zdrowie
16.45 Film animowany
17.00 Klan; telenowela
17.25 Stacja PRL
18.00 Teleexpress
18.15 Sportowy Express
18.20 Gość Jedyński
18.35 Budzik
19.00 Trzy misie
19.25 Jest takie miejsce
19.45 Rozmowy na czasie
20.15 Dobranocka
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.05 Pogoda
21.10 Klan; telenowela
21.35 Polska karta
22.10 Jutro będzie niebo; film
23.25 Irak 2003
23.35 Festiwal Wielokulturowy
00.00 Panorama
00.20 Sport-telegram
00.23 Prognoza pogody
00.30 Linia specjalna
00.55 Suplement
01.25 Monitor Wiadomości
01.40 Biznes raport
01.45 Rozmowy na czasie
02.15 Opowiadania Muminków
02.30 Wiadomości
02.57 Sport
03.02 Pogoda
03.10 Klan; telenowela
03.35 Polska karta
04.10 Jutro będzie niebo; film
05.25 Irak 2003
05.35 Festiwal Wielokulturowy
05.55 Polskie „Ognio” w
Iraku
06.15 Jest takie miejsce
06.36 Monitor Wiadomości
06.50 Biznes raport

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
06.45 TV market
08.00 Power Rangers - serial
08.30 Transformery
09.00 MacGyver - serial
10.00 Bar 3
10.30 Słoneczny patrol -
serial
11.30 Bar 3
12.15 Awantura o kasę
13.15 Samo życie - serial
13.45 Serca na rozdrożu -
serial
14.40 TV market
14.55 Czułość i kłamstwa -
serial
15.25 Power Rangers
15.50 Pokémon
16.15 Najzabawniejsze
zwierzęta świata
16.45 Informacja
17.10 Interwencja
17.30 Herkules - serial
18.30 Hugo Express
18.55 Bar 3
19.30 Informacja
19.50 Sport
20.00 Prognoza pogody
20.05 Awantura o kasę
21.05 Bar 3
22.05 Samo życie - serial
22.30 Studio Lotto
22.40 Wing Commander -
film fantastyczny
00.35 Biznes informacja
00.55 Prognoza pogody
01.05 Graffiti
01.20 Fala zbrodni - serial
02.25 Aquaz Superchat
05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Echa dnia
08.15 Telezakupy
08.30 Kurier
08.40 Prognoza pogody
08.45 Obiektyw
09.00 Miś w Europie
09.30 Kurier
09.40 Prognoza pogody
09.45 Gość dnia
10.00 Słinks - zagadki historii
10.30 Kurier
10.35 Prognoza pogody
10.40 Janosik - serial
11.30 Kurier
11.40 Prognoza pogody
11.45 Telekurier
12.15 Gość dnia
12.30 Kurier
12.40 Prognoza pogody
12.45 Polska Dziewczyna
2003
13.15 Telenowyny
13.30 Kurier
13.35 Taka była telewizja
14.30 Kurier
14.45 Prognoza pogody
14.50 Agrobiznes
15.00 Teleplotki
15.30 Kurier
15.40 Prognoza pogody
15.45 Eurotel
16.00 W krainie władcy
smoków-serial
16.30 Kurier
16.40 Prognoza pogody
17.30 Kurier
17.40 Prognoza pogody
17.45 Rozmowa dnia
18.00 Miś w Europie
18.30 Kurier
18.50 Gość dnia
19.00 Obiektyw
19.30 Kurier kulturalny
19.45 Telemagazyn
20.30 Telezakupy
20.45 Rozmowa dnia
21.00 Telekurier
21.30 Kurier
21.55 Echa dnia
22.15 Eurotel
22.30 Kurier gospodarczy
22.45 Obiektyw
23.15 To jest temat
23.30 Kurier
23.45 Kurier sportowy
00.05 15 amore - film

Czwartek 4 grudnia 1 BT

7.00, 8.00, 9.00, 10.00,
11.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00,
19.00, 23.00. Nowości.
7.05, 8.10 „Dobre utro,
Bielarusy!” Informatyčno-
muzykálna programma.
8.45 „Moj strana”.
9.05 Przyklučenckij
sериал „Алжир грез наших”.
1-я серия.
10.05 Расследования
загадочных преступлений в
детективном сериале
„Воскрешая мертвых”.
Фильм 1-й „Особые
отношения”. 1-я серия.
11.10 Детективный сериал
„Нож в облаках” (Россия).
12.10 Слово Митрополита
Филарета на праздник
Введения во храм
Пресвятой Богородицы.
12.20 Лирическая
мелодрама „Шофер мисс
Дейзи” (США).
14.05 „Точка”. Музыкально-
развлекательная передача
для молодежи.
14.45 „Moj strana”.
15.10 Прикlučenckij
сериал „Амазонка”.
16.05 „5x5”. Программа для
молодежи.
16.45 „Moj strana”.
17.05 Расследования
загадочных преступлений в
детективном сериале
„Воскрешая мертвых”.
Фильм 1-й „Особые
отношения”. 1-я серия.
18.05 Детективный сериал
„Нож в облаках” (Россия).
Заклучительная серия.
19.15 М.Коновы и
Е.Киндинов в мелодраме
„Таежная повесть”.
21.00 „Панорама”.
Информационный канал.
21.45 С.Ульрих и К.Свенсон
в детективе „Убийца души”.
23.25 „Moj strana”.
23.40 „Клип-обойма”.
23.50 „Новая коллекция”.
Олега Лашевича.
„Кутюрье Пако Рабан”.

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе
утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля
надежды”. Сериал.
09.50 Алексей Гусков в
фильме Александры Митты
„Раскаленная суббота”. 1-я
серия.
10.45 Дисней-клуб. „Базз и
его команда” до 11.10.
14.45 „Город женщин”.
Телевизионное шоу.
15.35 „Фабрика звезд -3”.
15.55 „Угадай мелодию” с
Валдисом Пельшем.
16.20 Сериал „Берег мечты”.
17.05 „Большая стирка” с
Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 Ток-шоу „Окна” с
Дмитрием Нагиевым.
19.05 „Земля любви, земля
надежды”. Сериал.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 „Чтобы помнили...”.
Памяти Леонида Филатова.
22.05 Алексей Гусков в
фильме Александры Митты
„Раскаленная суббота”. 2-я
серия.
23.15 Наши новости.
23.35 „Фабрика звезд -3”.
23.55 „Человек и закон” с
Алексеем Пимановым до
00.35.

РТР

07.45 Константин Хабенский,
Ирина Розанова, Сергей
Гармаш и Валентина
Тализина в телесериале
Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ
СУДЬБЫ”.
08.45 Комната смеха.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.00 Вести.
19.30 Местное время.
Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи,
мамыши!
19.55 Русская серия.
Премьера. Константин
Хабенский, Ирина Розанова,
Сергей Гармаш и Валентина
Тализина в телесериале
Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ
СУДЬБЫ”.
21.00 Премьера. Игорь
Бочкин, Николай Добрынин
и Елена Дробышева в
телесериале „СПАСТИ И
ВЫЖИТЬ”.
22.00 Вести+.
22.20 „Исторические
хроники” с Николаем
Сванидзе. „1910. Лев
Толстой”.
23.15 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.25 Квартирный вопрос.
внимание, экран!
10.15 Ток-шоу „Страна
советов”.
11.00 „Сегодня” с Ольгой
Беловой.
14.35 Ток-шоу „Принцип
домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой
Беловой.
16.30 Сериал „ОНА
НАПИСАЛА УБИЙСТВО”.
17.35 „Возвращение
самураев”. „Профессия -
репортёр”.

18.00 „Сегодня” с Михаилом
Осокиным.
18.35 Премьера. Сериал
АГЕНТСТВО „ЗОЛОТАЯ
ПУЛЯ”. ДЕЛО О
ЗАБРОШЕННОЙ
ДАЧЕ”. Заклучительная
серия.
19.45 Острозожетный
сериал „ЧЕРНЫЙ ВОРОН-
2”. 26-я серия.
21.00 „Страна и мир”.
Главные события дня.
21.35 Красная стрела.
21.50 „К барьеру!” Ток-шоу
Владимира Соловьева.

Телеканал „Лад”

7.00 Новости (Гродно)
7.10 „Семейное утро”
(Гродно)
09.00 „Площадь искусств”.
Почему вы не любите
театр... Часть 2-я.
09.30 „Здоровье”.
Тележурнал.
10.00 „Между нами,
женщинами”. Тележурнал.
10.20 Сериал-мелодрама
„Грешная Анхелика” 3-я серия.
11.05 „Уроки тетушки Совы”.
Арифметика-малышка”.
Мультфильм.
11.15 „Обычный необычный
день”. Семейный канал.
11.50 Исторический сериал
„Михайло Ломоносов”.
Фильм первый. 2-я серия.
13.05 „Обычный необычный
день”. Семейный канал.
13.30 „Крот и орёл”.
Мультфильм.
14.00 Новости (Гродно)
14.10 Мультиклуб.
15.05 Приключенческий
сериал для детей „Собачья
жизнь” (Канада-США).
15.25 „Стойкий оловянный
солдатик”. Мультфильм.
15.45 „Не зевай!” Телеканал
для детей.
15.55 Тележурнал для
школьников „Бум”.
16.25 Фильм-балет
Национального театра оперы
и балета „Спартак”.
18.10 „Литвинова. Мысль.
Образ. Интонация”.
Документальный фильм о
заслуженном деятеле
искусств РБ, художнице
Зое Литвиновой.
18.45 Исторический сериал
„Михайло Ломоносов”.
(„Мосфильм”). Фильм
первый. 3-я серия.
20.00 Новости (Гродно)
20.15 Колыбельная.
20.30 „Дела семейные”.
21.15 Сериал-мелодрама
„Грешная Анхелика”.
22.00 Сериал
„Петербургские тайны”

TVP 1

07.00 Wiadomości
07.03 Telezakupy
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.12 Pogoda
09.15 Wroniczka 17
09.25 Moda na sukces; serial
09.50 Rupert
10.15 Budzik
10.40 Lipzy & Messy
10.45 Śpiewaj z nami
11.00 Rodzina Polanieckich;
serial
12.25 Audiotele
12.30 Głinae światy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 W zgodzie z Naturą
13.40 Klan; telenowela
14.35 Podróż za jeden
uśmiech; serial
15.10 Zawodowy list gończy
15.25 Laboratorium
15.40 Ludzie wśród ludzi
16.00 Wiadomości
16.10 Sekrety zdrowia
16.30 My, Wy, Oni
17.00 Rower Błęziaka
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedyński
18.35 Plebania; serial
19.05 Na żywo
19.40 Program publ.
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.09 Pogoda dla kierowców
21.20 Tequila i Bonetti w
Rzymie; serial
22.20 Sprawa dla reportera
22.55 Tygodnik polityczny
Jedyński
23.45 Szerokie tory
00.15 Monitor Wiadomości
00.30 Biznes raport
00.40 Pegaz
01.10 Rytm serca; film fab.
02.15 Cztery kąty z
wyobraźnią
02.35 Nieustraszone; serial

TVP 2

08.05 Studio urody
08.15 Dwójka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.15 Przyszanek praca
11.25 Śląska laba
12.20 Ile jest życia; serial
13.15 Tygodnik Moralnego
Niepokoju
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.45 Sokole Oko; serial
15.30 W krainie władcy
smoków-serial
16.00 Historia Ziemi
17.00 Panorama
17.30 Film dla niesłyszących
18.20 Złoty interes
18.50 Program lokalny
19.30 Panorama
20.10 Armageddon; film fab.
23.00 Panorama
23.20 Sport-telegram
23.28 Pogoda
23.35 Granica miłości; film
01.15 Arcydzieła Polskiego
Dokumentu
02.10 Kryminalne zagadki Las

Vegas; serial

Polonia

07.00 Wiadomości
07.03 Łódzcy Europejczycy
07.15 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.25 Złotopolscy; telenowela
09.50 Eurotel
10.00 Wędrowki Pyzy
10.10 Bajeczki Jedynecki
10.20 Spacer z dziadkiem
10.35 Niebezpieczna Zatoka;
serial
11.00 Panorama
11.05 Sekrety zdrowia
11.30 Kwadrans na kawę
11.50 Szaleństwa medycyny
12.00 Panorama
12.05 Linia specjalna
12.30 Suplement
13.00 Wiadomości
13.10 Polska karta
13.40 Skarbiec
14.10 Złota Setka Teatru TV
16.00 Wiadomości
16.10 Raj
16.35 Podróż kulinarnie
17.00 Złotopolscy; telenowela
17.30 Szerokie tory
18.00 Teleexpress
18.15 Sportowy Express
18.20 Gość Jedyński
18.35 Bajeczki Jedynecki
18.45 Spacer z dziadkiem
19.00 Niebezpieczna Zatoka;
serial
19.25 Lasy i Ludzie
19.45 Skarbiec
20.15 Dobranocka
20.30 Wiadomości
21.09 Pogoda dla kierowców
21.10 Złotopolscy; telenowela
21.35 Dokument
22.20 Złota Setka Teatru TV
00.05 Panorama
00.25 Sport-telegram
00.28 Prognoza pogody
00.35 Tygodnik polityczny
Jedyński
01.25 Monitor Wiadomości
01.40 Biznes raport
01.45 Skarbiec
02.15 Marcell Szpak dziwi się
światu
02.30 Wiadomości
03.04 Pogoda dla kierowców
03.10 Złotopolscy; telenowela
03.35 Dokument
04.20 Złota Setka Teatru TV
06.00 Ad Matrem
06.15 Trochę kultury
06.35 Monitor Wiadomości
06.50 Biznes raport

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
07.45 TV market
08.00 Power Rangers - serial
08.30 Pokémon
09.00 Herkules - serial
10.00 Bar 3
10.30 Idol 3
11.30 Bar 3
12.15 Awantura o kasę
13.30 Samo życie - serial
14.00 Serca na rozdrożu -
serial
14.55 Czułość i kłamstwa -
serial
15.25 Power Rangers - serial
15.50 Transformery
16.15 Rodzina zastępcza -
serial
16.45 Informacja
17.10 Interwencja
17.30 MacGyver - serial
18.30 Hugo Express
18.55 Bar 3
19.30 Informacja, Sport
20.00 Prognoza pogody
20.15 Gliniarz z dżungli - serial
21.15 Bar 3
22.00 Samo życie - serial
22.40 Zostać Miss - serial
23.40 Z archiwum X - serial
00.45 Biznes informacja
01.20 Graffiti
01.35 Erotyczne zwierzenia
02.05 Miłosne sekrety
02.35 Aquaz Superchat
05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Echa dnia
08.15 Telezakupy
08.30 Kurier
08.45 Obiektyw
09.45 W Warszawie w polskim
filmie fabularnym
09.30 Kurier
09.45 Gość dnia
10.00 Pałace świata
10.30 Kurier
10.40 Janosik - serial
11.30 Kurier
11.45 Telekurier
11.15 Gość dnia
11.30 Kurier
11.40 Prognoza pogody
11.45 Prapremiery Bydgoszcz
2003
13.15 Eko-generacja
przyszłości
13.30 Kurier
13.35 Poznajmy je lepiej
14.30 Kurier
14.45 Prognoza pogody
14.50 Agrobiznes
15.00 Zaproszenie
15.30 Kurier
15.40 Prognoza pogody
15.45 Eurotel
16.00 W krainie władcy
smoków - serial
16.30 Kurier
16.40 Prognoza pogody
Polska 2003
16.45 Telemagazyn
17.30 Kurier
17.40 Prognoza pogody
17.45 Rozmowa dnia
18.00 Bądź zdrow
18.30 Kurier
18.45 Prognoza pogody
19.00 Obiektyw
19.30 Kurier kulturalny
19.45 Telemagazyn
20.30 Telezakupy
20.45 Rozmowa dnia
21.00 Telekurier
21.30 Kurier
21.55 Echa dnia
22.15 Eurotel
22.30 Kurier gospodarczy
23.15 Patrol Trójki
23.30 Kurier
00.05 Klub samobójców -
dramat

Piatek

5 grudnia 1 BT

7.00, 8.00, 9.00, 10.00,
11.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00,
19.00, 23.00. Nowości.
7.05, 8.10 „Dobre utro,
Bielarusy!” Informatyčno-
muzykálna programma.
8.45 „Moj strana”.
9.15 Przyklučenckij
sериал „Алжир грез наших”.
2-я серия.
10.05 Детективный сериал
„Воскрешая мертвых”.
Фильм 1-й „Особые
отношения”. 2-я серия.
11.10 Детективный сериал
„Нож в облаках” (Россия).
Заклучительная серия.
12.15 Мелодрама „Таежная
повесть” („Ленфильм”).
14.05 „На перекрестках
Европы”. Национальный
телефестиваль песни.
14.45 „Moj strana”.
15.10 Прикlučenckij
сериал „Амазонка”.
16.05 „5x5”. Программа для
молодежи.
16.45 „Moj strana”.
17.05 Детективный сериал
„Воскрешая мертвых”.
Фильм 1-й „Особые
отношения”. 2-я серия.
18.05 Хит-парад 80-х.
Ансамбли „Орзэра” и „Синяя
птица” в концертной
программе „Звезды, которые
не гаснут...”.
18.45 „Moj strana”.
19.05 Брюс Ли в
прикlučenckом боевике
„Кулак ярости” (Гонконг).
21.00 „Панорама”.
Информационный канал.
21.45 Специальный
репортаж „Наркотрафик”.
22.00 Д.Уингер.
Дж.Малкович и К.Скотт в
любовной мелодраме
Б.Бертолуччи
„Под покровом небес”.
0.20 „Moj strana”.
0.30 Ночной киносеанс.
И.Шавлак и А.Панкратов-
Черный в прикlučenckом
фильме „Воздушные пираты”

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе
утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля
надежды”. Сериал.
09.50 Алексей Гусков в
фильме Александры Митты
„Раскаленная суббота”. 2-я
серия.
10.45 Детский сериал
„Твинисы” до 11.05.
14.40 „Город женщин”.
Телевизионное шоу.
15.20 „Фабрика звезд-3”.
15.40 „Угадай мелодию” с
Валдисом Пельшем.
16.05 Сериал „Берег мечты”.
16.50 „Последний герой”.
18.00 Наши новости.
18.15 „Шутка за шуткой”.
Юмористическая программа.
18.50 „Поле чудес” с
Леонидом Якубовичем.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 „Фабрика звезд -3”.
Заклучительная передача.
22.35 Что? Где? Когда?
23.55 Наши новости.
00.15 Триллер Стивена
Кинга „Мертвая зона”. США.

РТР

07.45 Константин Хабенский,
Ирина Розанова, Сергей
Гармаш и Валентина
Тализина в телесериале
Дмитрия Месхиева „ЛИНИИ
СУДЬБЫ”.
08.45 Аншлаг.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 Выборы-2003.
19.00 Вести.
19.30 Местное время.
Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи,
мамыши!
19.55 Народный артист.
20.50 Премьера „Веселые
канникулы „Аншлага”. Часть
2-я.
23.45 Результаты
голосования - „Народный
артист - Ваш выбор!”

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.25 Фактор страха.
10.20 Ток-шоу „Страна
советов”.
11.00 „Сегодня” с Ольгой
Беловой.
14.35 Ток-шоу „Принцип
домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой
Беловой.
16.30 Сериал „ОНА
НАПИСАЛА УБИЙСТВО”.
17.30 „Национальная
безопасность: мертвая
вода”. Расследование НТВ.
18.00 „Сегодня” с Михаилом
Осокиным.
18.30 „Свобода слова” с
Савиком Шустером.
20.45 Золотая коллекция.
Боевики „ЧЕРНЫЙ ДОЖДЬ”.
23.25 Супербокс: Джозель
Касамайор против Найта
Кемпбелла.

Телеканал „Лад”

7.00 Новости (Гродно)
7.10 „Семейное утро”
(Гродно)
09.00 „Свет далекой звезды”

Вениамин Блаженный”.
Авторская программа
Александра Домарацкого.
09.30 „Пой, душа!”
Фольклорный ансамбль
„Гавязнянка”.
10.00 „Между нами,
женщинами”. Тележурнал.
10.20 Сериал-мелодрама
„Грешная Анхелика”.
11.05 „Уроки тетушки Совы”.
Арифметика-малышка”.
Мультфильм.
11.15 „Обычный необычный
день”. Семейный канал.
11.50 Исторический сериал
„Михайло Ломоносов”.
(„Мосфильм”). Фильм
первый. 3-я серия.
13.05 „Время кино”.
13.30 Видеофильм „Европа -
общее наследие. Коложская
церковь”.
13.35 „В плену своих
ролей”. Фильм-портрет
заслуженного артиста РБ
Г.Давыдько
14.00 Новости. (Гродно)
14.10 „Москва - Минск”.
14.25 Любимые сказки.
„Чиполлино” („Мосфильм”).
15.45 „Тараканище”. „Уроки
тетушки Совы. Азбука-

07:50 Przypód kilka wróbla
Ćwirka
08:00 Tajemnica szyfru
Marabuta
08:10 Plastusiowy pamiętnik
08:25 Książka dla dzieci
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Obiektów
09:30 Kurier
09:45 Telemagazyn
10:00 Teleplotki
10:30 Kurier
10:40 Prognoza pogody
10:45 Gwiazdy Hollywoodu -
serial
11:10 Szpital Holby City - ser-
12:00 Witaj, to my
12:30 Kurier
12:40 Prognoza pogody
12:45 Telemagazyn
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
13:45 Telemagazyn
14:30 Kurier
14:45 Prognoza pogody
14:50 Sport
15:00 Telemagazyn
15:30 Kurier
15:35 Telemagazyn
16:00 Sprawa na dziś
16:30 Kurier
16:45 Telemagazyn
17:30 Kurier
17:45 Teletuniej
18:15 To jest temat
18:30 Kurier
18:35 Teleplotki
19:00 Obiektów
19:30 Kurier
19:35 Regiony kultury
19:50 Czerdziestolatek -
serial
20:45 Telemagazyn
21:10 Informacje sportowe
21:30 Kurier
21:45 Pogoda
21:55 Od niedzieli do niedzieli
22:20 Bliziej prawa
22:30 Kurier
22:40 Prognoza pogody
22:45 Obiektów
23:30 Kurier
23:45 Kurier sportowy
00:00 Studio pogoda
00:05 Telekurier - nocą
01:00 Kino nocne

Piłkarsko, przyjacielsko, mistrzowsko

III Turniej Małej Piłki Nożnej o puchar gazety „Głos znad Niemna”

Trzeci rok pod rząd w przedostatni weekend listopada KS „Batory” pod patronatem naszego „Głosu znad Niemna” przeprowadza turniej halowej piłki nożnej, który na trzy dni mieszkańców Obuchowa k. Grodna wprowadza w świat piłki, a u uczestników rozpala duch rywalizacji i daje możliwość ujawnić swoje talenty. Drugi rok turniej odbywa się pod honorowym patronatem Polskiego Związku Piłki Nożnej.

Grono uczestników w tym roku poszerzyło się, w turnieju wzięli udział oprócz grodzieńskich drużyn „Batory”, „Azot”, Towarzystwa Młodzieży Polskiej przy ZPB, rejonu grodzieńskiego, gospodarzy z Obuchowa — drużyny „Sokół” z Sokółki, ze Słonimia oraz „Pogoń” z Brześcia.

Na uroczystym otwarciu powitali zebranych: Andrzej Kretowski, Konsul Generalny RP w Grodnie, konsul Wanda Szejewska, Franc Leciago, przewodniczący Grodzieńskiej Federacji Piłki Nożnej, Mieczysław Baszko, dyrektor OSiR w Sokółce. Wesołym tańcem przywitał zebranych wzorowy zespół szkoły obuchowskiej „Laleczki”, występujący na dużych scenach za granicą tym razem prezentował swoje mistrzostwo w rodzinnych progach i zadawał wesoły, energiczny ton całemu turniejowi.

„Cieszę się, że nasz turniej staje się już tradycyjnym, a nadal przygotowujemy go razem z redakcją „Głosu”, za co im serdecznie dziękujemy” — powiedział prezes KS „Batory” Dymitr Korol i z okazji wydania 600 nu-

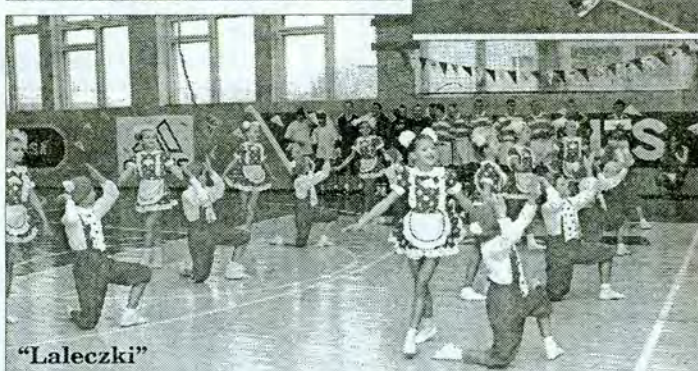
meru „Głosu” wręczono redakcji prezent.

„Rotą” oficjalnie rozpoczęto turniej i drużyny pod pilnym okiem sędziego głównego, referi FIFA Kazimierza Znajdzińskiego i sędziego Kazimierza Sulimy dzielnie rozpoczęły walkę o główne nagrody.

W drugim dniu rywalizacji do dorosłych dołączyli dzieci: odbył się przyjacielski mecz drużyn Obuchowo i „Batory”-Bielkard (Grodno). Chociaż według zdobytych bramek zwyciężyła drużyna z Grodna, nikt nie czuł się pokrzywdzony — wszyscy otrzymali na pamiątkę plakaty PZPN, koszulki, czekoladki. Tak inicjatywa przeprowadzenia meczu wśród dzieci podana przez Michała Kociębę, przedstawiciela PZPN podczas ubiegłorocznego turnieju teraz spotkała się z wielkim zainteresowaniem dzieci.

Trzy dni rywalizacji — 21-23 listopada br. — mecz za meczem wpisywały suche wyniki do tablicy turnieju, za którymi stały emocje przegranej i wygranej, gorące kibicowanie miejscowych amatorów piłki nożnej, żółte i czerwone kartki, stłuczone kolana opatrzone przez lekarza Jerzego Kisielewskiego.

W wyniku po raz trzeci pierwszą została drużyna „Batorego”, która tym razem według regulaminu turnieju puchar „Głosu” dostała na zawsze. Drugą była drużyna „Azot”, a trzecie miejsce w zaciętej walce wywalczyła drużyna z Obuchowa,

„Laleczki”

zostawiając nowicjuszom turnieju — „Pogoni” z Brześcia — czwarte miejsce. Zostali także wyróżnieni najlepsi zawodnicy turnieju, którzy otrzymali prezenty PZPN oraz Olek Sawicki, KS „Batory” — puchar Konsulatu Generalnego RP w Grodnie, a piękną piłkę kryształową — nagrodę Fair Play od PZPN — drużyna z Sokółki.

Tatiana ZALESKA

„Batory”

Klasyfikacja końcowa:

1. „Batory”
2. „Azot”
3. Obuchowo
4. „Pogoń” Brześć
5. Słomim
6. Rej. grodzieński
7. „Sokół” Sokółka
8. TMP

Finały:

„Azot”-„Pogoń” Brześć 8:4
 „Batory” — Obuchowo 3:2
 „Sokół” Sokółka — TMP 3:0
 Rej. grodzieński — Słomim 0:10
 Obuchowo — „Pogoń” Brześć 2:2 (rzuty karne 4:3)
 „Batory” — „Azot” 5:3

KONFERENCJA

W dniu 13 listopada odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze w Klubie Sportowym „Batory” przy ZPB. Podczas spotkania została podsumowana praca klubu, omówiono nurtujące problemy oraz plan pracy na rok przyszły. Najbliższym ważnym zadaniem dla klubu jest tworzenie drużyny na Zimowe Igrzyska Polonijne i udział w Biegu Piastów, który odbędzie się w lutym-marcu 2004r.

Praca zarządu przez zebranych została oceniona jako dobra. Na prezesa ponownie został wybrany Dymitr Korol, na menedżera klubu — Tatiana Zaleska, wiceprezesem został Andrzej Bojsza, w skład zarządu także weszli: Jan Kiwla, Włodzimierz Wermiejczyk, Kazimierz Znajdziński, Wiktor Słoma, Sergiusz Bezzubow, Józef Niemierko; komisji rewizyjnej: Wacław Ignaciak, Natalia Juchniewicz, Jerzy Horbaczewski. Inf.wł.

Podziękowanie

Klub Sportowy „Batory” składa serdeczne podziękowania w imieniu wszystkich uczestników za patronat i wsparcie w przeprowadzeniu III Turnieju Małej Piłki Nożnej Polskiego Związku Piłki Nożnej, Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Konsulatowi Generalnemu RP w Grodnie, Szkole Średniej w Obuchowie oraz wszystkim, którzy uczestniczyli w jego zorganizowaniu.

FOTO W Głosie

Piłki nożne,

komplet do gry w tenisa stołowego, getry i buty piłkarskie, koszulki sportowe dla Klubu Sportowego „Batory” oraz komplet do gry w tenisa stołowego dla Polskiej Szkoły w Grodnie — ufundowane przez Bogumiła Kubika, prezesa Towarzystwa Przyjaciół Zespołu Szkół Ekonomicznych w Szczecinie, zostały przekazane przez dyrektora OSiR-u w Sokółce Mieczysława Baszko. Szkoła Polska i KS „Batory” dziękują hojnym fundatorom za przekazanie potrzebnego sprzętu sportowego. Inf. wł.

Na zdj.: Mieczysław Baszko przekazuje sprzęt sportowy Kazimierzowi Znajdzińskiemu KS „Batory”

Kazimierz Znajdziński, sędzia główny turnieju:

Chcę podkreślić, że turniej się udał. Do mnie podchodzili kibice z Obuchowa i dziękowali, że od trzech lat turniej przeprowadzamy mianowicie tu. Turniej stał się dla nich prawdziwym świętem i daje dużo emocji.

Geografia turnieju poszerza się: w tym roku dołączyła do nas drużyna „Pogoń” z Brześcia i od razu dobrze się wykazała. Większość meczów przebiegała w wielkim napięciu, lecz piłkarze grali fair play.

Bardzo ciekawy był mecz w półfinale pomiędzy Obuchowem i „Pogonią” z Brześcia. Bardziej doświadczeni piłkarze z Brześcia wygrali do ostatniej minuty, lecz na ostatnich sekundach miejscowi piłkarze doprowadzili do remisu 2:2. Wszystko rozwiązały rzuty karne: piłkarze z Obuchowa zdobyli 4 bramki, tym samym zdobywając 3 miejsce. Emocjonalnie przebiegał mecz dziecięcy: młodzi piłkarze z Obuchowa stawiali opór miejskim piłkarzom-rówieśnikom, chociaż dwukrotnie piłka lądowała w ich bramce. Widać, że rośnie dostojna zmiana, a ci chłopcy zamienią dzisiejszych piłkarzy za 3-4 lata. A więc turniej ma przyszłość.

Chcę wyrazić ogromną

wdzięczność Krystynie Iserlis, dyrektor szkoły w Obuchowie, oraz całej redakcji „Głosu” za zrozumienie i pomoc w organizacji turnieju.

Włodzimierz Łukiewicz, prezes Klubu Sportowego „Pogoń” (Brześć):

W Brześciu do 1939r. istniał klub sportowy „Pogoń”, w skład którego wchodziło lekkoatlety, piłkarze. Idea reaktywacji klubu sportowego na ziemi brzeskiej powstała w br. w Poznaniu, podczas XVII Sejmiku Działaczy Polonijnych. W tym roku, przy współudziale ZPB, klub rozpoczął swoją pracę. Obecnie w jego skład wchodzi ponad 25 osób. Od

września drużyna piłkarska klubu bierze udział w międzynarodowych zawodach, m.in. w mistrzostwach Brześcia w pierwszej dywizji, turnieju międzynarodowym w Białej Podlaskiej. Administracja klubu ściśle współpracuje z Konsulem Generalnym RP w Brześciu Romualdem Kunatem oraz konsulem Robertem Dudą, którzy wspierają działalność organizacji polonijnych w obwodzie brzeskim, w tym sportowych. W najbliższym czasie dzięki wsparciu konsulatu otrzymamy stroje sportowe z napisem nazwy klubu. Mówiąc o perspektywach, dostaliśmy zaproszenie na mistrzostwa w Lublinie i Białej

Podlaskiej. W przyszłym roku planujemy przeprowadzenie mistrzostw o puchar Konsula Generalnego RP w Brześciu.

Turniej w Obuchowie jest dobrze zorganizowany, poziom nam odpowiada, rywalizacja była ostra. Spotkaliśmy się z drużynami z Białorusi i z rodakami z Sokółki. Zapoznaliśmy się ze specyfiką turnieju i na przyszłość, jeżeli zostaniemy zaproszeni, odpowiednio dobierzemy drużynę. Zajęliśmy 4 miejsce i muszę powiedzieć, że rywale nasi byli albo silniejsi, albo szczęśliwsi.

Mieczysław Baszko, dyrektor OSiR w Sokółce:

Jesteśmy pod wrażeniem poziomu gry. Ten turniej, który odbył się po raz trzeci, powiększył znamiona i nowe drużyny pokazały dobrą grę. Słabszych drużyn praktycznie nie było. W tym roku w naszej drużynie wystąpili młodzi piłkarze, którzy grają w drużynie juniorskiej. Chciałoby się aby następne turnieje też odbywały się przy tak miłej atmosferze, którą stwarzają razem organizatorzy, zawodnicy, a i redakcja „Głosu”. Chcę złożyć życzenia redakcji i wszystkim czytelnikom „Głosu znad Niemna” z okazji ukazania się 600 numeru i życzyć wszystkiemu najlepszemu.

TZ/AB

Najlepszy bramkarz — Sergiusz Parfienczyk, „Batory”

Najlepszy obrońca — Aleksy Antropow, „Azot”

Najlepszy strzelec — Sergiusz Jakusz,

„Pogoń” Brześć (13 bramek)

Najlepszy zawodnik — Olek Sawicki, „Batory”

Wyniki w grupach

Grupa A

Nr	Drużyna	1	2	3	4	pkt	br	m-e
1	„Sokół” Sokółka	x	1:7 0	0:13 0	2:7 0	0	3 27	IV
2	Obuchowo	7:1 3	x	3:4 0	5:3 3	6	15 8	II
3	Azot	13:0 3	4:3 3	x	2:1 3	9	19 4	I
4	Słomim	7:2 3	3:5 0	1:2 0	x	3	11 9	III

Grupa B

Nr	Drużyna	1	2	3	4	pkt	br	m-e
1	„Pogoń” Brześć	x	18:0 3	1:6 0	3:2 3	6	22 8	II
2	TMP	0:18 0	x	0:15 0	0:3 0	0	0 36	IV
3	„Batory”	6:1 3	15:0 3	x	10:1 3	9	31 2	I
4	Rej. grodzieński	2:3 0	3:0 3	1:10 0	x	3	6 13	III

Dojść do prawdy

Konferencja historyczna w Mińsku

W dniach 21-22 listopada br. w Instytucie Polskim w Mińsku odbyła się w ramach cyklu spotkań pt. „Mińska Jesień Kulturalna” konferencja naukowa dotycząca najnowszej historii polskiej na Białorusi, a szczególnie koidanowsko-polskiego rejonu narodowościowego czyli polsko-sowieckiej ideologicznej autonomii jako funkcjonowała w przedwojennej BSRR w latach 1925-1937.

O głównym problemie konferencji opowiada prof. Zdzisław Julian Winnicki z Wrocławia:

- Istniało w tamte lata 41 tzw. polsowieców, które funkcjonowały na zasadzie: polskie — w formie, socjalistyczne — w treści. Szczególnym przypadkiem był zorganizowany od 1932r. polnaczejon na obszarze dzisiejszego rejonu Dzierżyńskiego, który przed tym nazywał się rejonem koidanowskim. W obrębie tego koidanowsko-polskiego rejonu narodowościowego funkcjonowało 10 tzw. polsowieców i gmin, które funkcjonowały w tej formie, a były polskojęzyczne. Wszystkie instytucje — sądy, prasa, administracja, gospodarka, kołchozy — pracowały w języku polskim. Miała to być miniatura republika przygotowująca kadry dla przyszłej Polskiej Republiki Rad, gdy światowa rewolucja miała zwyciężyć, a Polska była przecież po drodze. Tę polsko-sowiecką autonomię stanowiły 10 gmin w rejonie koidanowskim: m.in. Koidanów, Niegorełaje, Putczyno i in., które funkcjonowały do 1937r. W 1936r. przyjęto sowiecką konstytucję stalinowską, a zaraz potem w 1937r. przyjęto

Zdzisław Julian Winnicki

konstytucję białoruską — w ramach tej nowej konstytucji zlikwidowano wszystkie odrębności narodowe, narodowościowe i mniejszościowe na Białorusi sowieckiej. W tym w szczególności i polnaczejon, przy czym oskarżono go w pracy na rzecz burżuazjijskiej Polski, a całą kadry tego rejonu represjonowano, większość ludzi zamknięto do więzień, zesłano, a wszystkich najaktywniejszych wymordowano. I praktycznie ich los skończył się w Kuropatach. To w skrócie historia tego polnaczejonu koidanowskiego — dzisiejszej Dzierżyńszczyzny.

Jaki jest stan badań tego tematu i której kwestii dotyczy Pana referat?

- Wszyscy wiemy, że taka instytucja sowiecko-polska jak polnaczejon istniała. Tak naprawdę mimo paru publikacji nie ma w ogóle monografii na ten temat. Nawet Mikołaj Iwanow w swojej książce „Pierwszy naród ukarany. Polacy w Związku Radzieckim” temu polnaczejonowi — Dzierżyńszczyźnie radzieckiej — poświęca tylko

7 stron włącznie z fotografiami. Efekt jest taki, że praktycznie nic o tym nie wiemy, a nasza konferencja ma ustalić stan wiedzy. Brali w tym udział przedstawiciele, których zaprosił Instytut Polski w Mińsku.

Głoszę referat przekrojowy, który ma za zadanie przedstawienie stanu wiedzy o tej polsko-sowieckiej autonomii ze szczególnym uwzględnieniem polnaczejonu. Pisać o tym zaczęto dopiero od 1990r., przed tym na ten temat żadnych informacji nie było. Natomiast były informacje na temat represji. Jest np. piśmiennictwo białoruskie, które mówi o represjach lat 1937-38, ale są to informacje w zupełnym oderwaniu od kwestii polskiej. Np. prace Zenona Poźniaka, Szmygałowa, Kusznera — dotyczą stanu i skutków represji w tym aresztowanych, rozstrzelanych na podstawie danych archiwalnych. Ale jest to traktowane jako ogólne represje stalinowskie. Natomiast nie ma powiązania z tym, że te represje na Białorusi sowieckiej w latach 1936-38 zaczęły się od tzw. operacji polskiej. To nawet było dokładnie nazwane w dokumentach NKWD GPU, że organy bezpieczeństwa BSRR przeprowadziły tzw. operację polską, ponieważ wszystkich Polaków oskarżono „o współpracę z faszyzmską Polską”. W związku z tym piśmiennictwo białoruskie pisze o represjach jako takich traktując jako represję ogólnobiałoruską, a piśmiennictwo polskie do czasów Mikołaja Iwanowa nie pisało nic. I w tej chwili jest taki dysonans: albo się pisze o represjach, albo się pisze o autonomii, a nie łączą tych dwóch kwestii. Chciałbym połączyć te dwa problemy

oraz jednocześnie z kolegami białoruskimi i polskimi na tej konferencji chcieliśmy ustalić jakie obszary badawcze w tej ważnej kwestii są jeszcze przed nami.

Jak aktualny jest ten temat wśród naukowców?

- Dokonałem dokładnego przeglądu i wychodzi wg mnie to 7 osób w Polsce i 7 osób na Białorusi zajmujących się tym tematem, czyli bardzo mało. Badanie stanu wiedzy na dziś i wypracowanie postulatów badawczych na przyszłość to główne zadanie konferencji.

Czy dokumenty w archiwach z tego okresu są dostępne i badania są kontynuowane?

- Są dostępne dokumenty o represjach, natomiast w ogóle nie spotkałem dokumentów dotyczących samej organizacji autonomii polsko-sowieckiej. Wydaje się, jak pisze o tym Mikołaj Iwanow, że te dokumenty są zniszczone. Tak jak tę autonomię intensywnie rozwijano w latach 30-tych, tak później jeszcze intensywniej zacierano ślady o czymkolwiek, że coś takiego było. W związku z tym prawdopodobnie zniknęły z tym dokumenty. Natomiast jest piękny ślad do wykorzystania tu na miejscu przez badaczy mających dostęp do zwykłych publicznych archiwów: polskojęzyczna prasa radziecka BSRR — „Młot”, „Orka”, „Gwiazda”, „Młodzież”, „Szturmowiec Dzierżyńszczyzny”, „Wojuj kapitał Bezbożnik”. Jest to kapitalne źródło dotąd nie wiem dlaczego nie wykorzystane. Mogłoby powstać piękny doktorat. Temat jest niedostatecznie zbadany.

Rozmawiała
Tatiana ZALESKA

Co znasz o AK?

1. Kto był inicjatorem zorganizowania w kraju zbrojnego oporu przeciwko okupantowi niemieckiemu i kiedy to było?
2. Kiedy i gdzie została zorganizowana SZP (Służba Zwycięstwu Polski), jaka to była organizacja?
3. Kto był dowódcą, szefem sztabu SZP? W jakich województwach działała SZP?
4. Kiedy i na rozkaz kogo SZP została przekształcona na ZWZ (Związek Walki Zbrojnej)?
5. ZWZ — co to za organizacja i komu była podporządkowana?
6. Co było głównym celem ZWZ? Kto był pierwszym komendantem głównym ZWZ?
7. Czym była Armia Krajowa, komu podlegała, na jakich obszarach działała?
8. Kiedy i jaka organizacja dała początek AK?
9. Jakie zadania miała AK?
10. Ilu żołnierzy jednoczyła AK w stanie szczytowym służby czynnej AK?
11. Jakie wydarzenie było punktem kulminacyjnym walki AK? Kiedy została rozwiązana AK?
12. Ilu było komendantów głównych AK i jak ułożyły się ich losy?

Pytania ułożył Czesław Waluk

Na rozwiązania czekamy do 22 grudnia br.

Najbardziej pełne odpowiedzi 3 czytelników zostaną odznaczone nagrodami książkowymi.

KALENDARIUM

50 lat okupacji

ciąg dalszy z nr. 47

1948.10.22 — Śmierć Prymasa Polski ks. kardynała Hłonda. Jego miejsce zajmuje biskup lubelski ks. Stefan Wyszyński.

1948.11.19 — Wyrok w procesie kierownictwa PPS, które w czasie okupacji używało nazwy WRN (Wolność, Równość, Niepodległość). K. Pużak i T. Szturm de Sztrem otrzymują po 10 lat więzienia za „próbę obalenia przemocy ustroju”.

1948.12.15 — Zjazd zjednoczeniowy PPR i PPS. Z tej ostatniej, w kolejnej czyste, tuż przed zjednoczeniem w PZPR, wykluczono 82 tys. członków.

1948.12.24 — Zamordowanie przez UB Jana Rodowicza „Anoda” z Batalionu „Żółka”, uczestnika słynnej akcji pod Arsenalem w Warszawie.

1949.01.20 — Zjazd ZLP w Szczecinie (do 23.I). Program realizmu socjalistycznego w sztuce, krytyka dotychczasowej twórczości „zarażonej obcą ideologią”.

1949.02.12 — Narada plastyków i architektów w Nieborowie. Liczne głosy polemizujące z linią partii.

1949.04.04 — Śmierć w więzieniu w Rawiczu płk. Wacława Lipińskiego, wybitnego historyka i działacza niepodległościowego.

1949.07.14 — Pierwsza audycja RWE w języku polskim.

1949.08.05 — Dekret o ochronie wolności sumienia i wyznania oraz dekret o stowarzyszeniach. W ślad za nimi poszły wyroki i odbieranie zakonów szpitali, domów dziecka, przedszkoli i szkół.

1949.11.06 — K. Rokossowski zostaje ministrem obrony narodowej. Do LWP napływa kolejna fala oficerów radzieckich po. Polaków.

1950.01.23 — Objęcie przymusowym zarządem państwowym „Caritasu”, któremu zarzucono m.in. nadużycia.

1950.04.14 — Porozumienie między episkopatem i rządem. Dyktat władz: nie występować przeciw kolektywizacji wsi, brać udział w ruchu obrony pokoju, przeciwstawiać się „wrogiemu działaniu”.

1950.04.30 — Śmierć Kazimierza Pużaka w więzieniu w Rawiczu. Zmarł na skutek nie udzielenia mu pomocy lekarskiej.

1950.07.16 — Plenum KC PZPR ogłasza nowe zasady rekrutacji na studia. Decydować o przyjęciu ma pochodzenie klasowe. Atak propagandowy na kadry profesorską szkół wyższych.

1950.10.30 — Wymiana pieniędzy. Ograbienie społeczeństwa z resztek oszczędności.

1951.01.18 — Zniesienie niektórych świąt kościelnych. W ślad za tym pójda: usuwanie religii ze szkół, ruch „księży patriotów”, rozwój dywersyjnego PAX-u.

1951.01.20 — Aresztowanie biskupa kieleckiego, ks. Czesława Kaczmarka.

1951.06.29 — Otwarcie I Kongresu Nauki Polskiej i powołanie PAN (skopiowanie w organizacji nauki wzorów radzieckich).

1951.07.31 — Proces generałów przed Najwyższym Sądem Wojskowym. Równolegle w 47 tajnych procesach zapada 37 wyroków śmierci na oficerów LWP. Wykonano 19 wyroków. — Uwieszenie Gomułki w willi UB w Miedzeszynie pod Warszawą.

1951.09.29 — W więzieniu mokotowskim umiera gen. Aleksander „Wilk”-Krzyżanowski.

cdn.

Kwartalnik Stowarzyszenia „Łagierników” Żołnierzy AK

KOMUNIKAT

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku prowadzi czynności sprawdzające w sprawie wysiedleń wiosną 1943r. przez okupanta niemieckiego obywateli polskich z miejscowości Kukiszki w powiecie postawskim i innych miejscowości tego powiatu w województwie wileńskim. Powodem zdarzenia miało być udzielenie wsparcia przez miejscową ludność ugrupowaniom partyzanckim działającym na tych terenach. Mieszkańcy wymienionych miejscowości zostali wywiezieni m.in. do obozu pracy w Rosenberg.

Osoby posiadające informacje o przebiegu akcji wysiedlenia proszone są o kontakt pisemny z Oddziałową Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku z siedzibą w Gdyni

przy ul. Witomińskiej 19,
81-311 Gdynia

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

Z wielką sympatią odebrałam zdjęcie i relację pracowników redakcji **Głosu**. Popieram Was i zgadzam się, że robicie bardzo ważną sprawę. Przodując tym wszystkim Polakom, których nieobojętność pociąga dalej za horyzonty odrodzenia polskości, świadomości narodowej. Każdemu z tych ludzi nie jest obojętnym pytanie: „Jakie są pozytywne następstwa bycia Polakiem?”

Przez długie lata byliśmy skazani na poniewierkę i poniżenie, każdy doświadczył bolesnych konsekwencji swego losu, nie wypadła tylko pogodzić się z tym. Takie smutne dostaliśmy dziedzictwo. Doznaliśmy tak wiele krzywdy i uświadczenie tego było tak bolesne, aż wreszcie zabrakło alternatywy na tę „drzazgę”, jedynie zgodzić się na cierniowość. Odwolił przysłała przez „Solidarność”, w której pokładaliśmy nadzieję na lepszą przyszłość również i my, Polacy z Kresów.

Negatywny stan rzeczy jest taki, iż rodzimym naszym zabrano obywatelstwo polskie i ogłoszono ze wszystkich, ponieważ powstał Związek Radziecki. Następnie rozwiązanie ZSRR miało na celu przywłaszczenie przez Rosję całego dorobku pokoleń mieszkańców Białorusi i reszty republik byłego Związku. W ten sposób następne pokolenie zostało ograbione. Nikt zarobki, nędzna emerytura — taka jest nasza rzeczywistość. Rząd Białorusi uzależniony jest od Rosji na tyle, że Białoruś prawie jest 90-tym subiektem Federacji Rosyjskiej. W takich układach los przyszłych pokoleń też nie ma dobrych perspektyw.

Bardzo się ucieszyłam, jak przeczytałam w artykule „Polska a Polonia — wzajemne oczekiwania”, że Rząd RP przywiązuje uwagę do naszych potrzeb.

KD

3 grudnia - 14 urodziny Głosu

Andrzejki tuż, tuż...

Zapach wosku, drzące płomyki świec, cień na ścianie... I lekka obawa, że wróżba będzie niedobra. W andrzejki, jak co roku spróbujemy trochę dla zabawy, a trochę serio uchylić rąbka zasłony spowijającej przyszłość.

Zwyczaj dla panien i kawalerów

Wróżby to stary sposób na oswojenie niepewnej przyszłości. Wierzono, że są dni, kiedy duchy przodków wracają na ziemię i odsłaniają odrobinę nieznanego. Jakie będą zbiory, czy dopisze zdrowie, próbowano wywróżyć w czasie tzw. godów — od Wigilii Bożego Narodzenia do Trzech Króli. Wróżbom miłośnym zaś sprzyjał początek adwentu. Panny wróżyły zamążpójście w wigilię świętego Andrzeja, kawalerowie óżenek w przeddzień świętej Katarzyny — 24 listopada.

Tradycja z Grecji czy z Niemiec?

Niemieccy badacze uważają, że św. Andrzej odziedziczył swoją moc po Freyu, a więc najlepszym z bogów germańskiego Olimpu. Frey był patronem stadła małżeńskiego, dawcą dzieci i wszelkiego urodzaju — stąd więc pochodzi tradycja matrymonialnych wróżb w wigilię św. Andrzeja.

Drużba szkoła — grecka — dowodzi, że andrzejki powstały na Sporadach, wyspach rozsianskich malowniczo na południowo-wschodniej części Morza Egejskiego. Główny argument Greków to podobieństwo między imieniem świętego (Andreas) a greckim „aner”, a więc określeniem męża. Za grecką genezę andrzejek przemawiają też wróżby z wosku, gdyż były one bardzo popularne w starożytnej Grecji.

Staropolskie wróżby

Obok lania wosku popularnym sposobem odgadywania przyszłości małżeńskiej było lanie obwoju. Małżeństwo wywrózone oliwem, metalem, który przyciąga szczęście, miało być trwalsze.

Dużą wagę przywiązywa-

no też do snów. Panna, która chciała ujrzeć we śnie swojego przyszłego męża, musiała „pościć albo i suszyć dzień cały nawet wody nie pijąc, po czym na wieczór jeno śledzia zjadłszy, położyć się spać. A uważać pilnie na młodziana, co we śnie wody poda, bo on ci będzie mężem”.

Na południu Polski dziewczęta pościły przez cały dzień, a przed snem zjadały trzy ząbki czosnku, którym uprzednio kresłono znak krzyża na drzwiach domów i obór. Krzyże te miały chronić gospodarstwo przed wiedźmami i upiorami odbierającymi krowom mleko.

Na Rzeszowszczyźnie rozpalano małe ogniska, nazywane „ogniami świętego Andrzeja”. W tym celu przechowywano palmy wielkanocne, które potem dziewczęta wyciągały z zamkniętymi oczami z ognia. Palma długa, żarząca się jaskrawo, wróżyła długie pożycie małżeńskie w gorącej miłości. Krótka, gasnąca szybko — odwrotnie.

Z Białorusi dotarło do Polski wróżenie z konopi. Dziewczyna musi iść wieczorem sama w pole i siejąc konopie, prosić św. Andrzeja, by dał jej znak, z kim spędzi życie. Potem śpi z kamieniem pod poduszką, a młodzieniec wychodzący z dojrzałych konopi, który jej się przysni, to przyszły mąż.

Na wschodzie Polski wróżono, podśladując pod oknami sąsiadów: jeśli pierwszym usłyszanym wyrazem było „tak” — małżeństwo murowane, jeśli „nie” — trzeba jeszcze poczekać.

Bardzo pomocne w dziewczęcych wróżbach były też zwierzęta, dla których panny piekły nawet specjalne pierożki, zwane jędrzejkami. By dowiedzieć się, która pierwsza wyjdzie za mąż, dziewczęta tworzyły koło, a do środka wpuszczały czarnego kota. Ta, koło której nóg usiłował wydostać się na zewnątrz, miała zagwarantowane małżeństwo jako pierwsza.

Podobną „wróżką” mogła być czarna kura. Każda z panien przygotowywała kulkę z chleba i z nich ukła-

dano koło, do którego wpuszczano czarną kurę. Kolejność zjadanych przez kurę kulek miała obowiązywać przy zamążpójściu.

Również gąsior cieszył się dużą popularnością jako wróżbita. Dziewczęta otaczały gąsiora, któremu uprzednio zawiązano oczy. Ta, do której podszedł, już mogła szykować się do ślubu. Jeżeli jednak pannę uszczypnął, to powinna ona szybko namówić swojego chłopca, by dał na zapowiedzi.

Również przedmioty martwe przydawały się w andrzejkowy wieczór, np. płonące świeczki. Przyklejało się je do tekturek i puszczało na wodę w misce. Gdy zetknęły się ze sobą, można było rozgłądać się za ślubną suknią. Jeżeli nie — trzeba jeszcze trochę poczekać.

Jeśli panna była niecierpliwa i chciała wiedzieć coś więcej o swoim przyszłym mężu, mogła np. wyjść wieczorem na podwórze i nasłuchiwać, z której strony zaszczeka pies albo krzyknąć coś do studni i słuchać, gdzie odezwie się echo. W ten sposób mogła dowiedzieć się, skąd zjawi się narzeczony.

Bardziej odważne panny wychodziły też wieczorem na rozstajne drogi i tam pierwszego napotkanego człowieka pytały o imię, takie samo mógł nosić ich przyszły wybranek. Dobrym sposobem było też pisanie imion na kartkach i wkładanie ich potem pod poduszkę, a rano losowanie jednej z nich.

Sprawdź, co cię czeka

Klucz do przyszłości

Wróżenie z wosku jest nieodłącznym elementem każdej andrzejkowej zabawy. Z kształtu, w jakim on zastygnie, odczytujemy naszą przyszłość. Aby wróżba się udała, wszystko musi tu zachodzić w określonym porządku. Roztopiony wosk lejemy tylko przez ucho do klucza. W początkach upowszechniania się wróżby musiał być to klucz od poświęconych drzwi — zakrytych albo głównego wejścia do kościoła.

Klucz pojawia się w ludowej tradycji zadziwiająco często. Symbolizuje przejście między światem żywych i duchów, bywa amuletem, ale może też przynosić pecha. Kobieta spodziewająca się dziecka powinna go unikać. Podobnie jak zagładania przez dziurkę od klucza. Mogłoby to rozgniewać duchy i ściągnąć na nią i jej nienarodzone dziecko pecha.

Zastygły kształt unosimy do światła i oglądamy jego cień na ścianie. To, co zobaczymy, możemy interpretować jako przyszłe zdarzenie. Tym, którzy mają kłopoty z odgadnięciem znaczenia woskowych obrazków, przedstawiamy kilka podpowiedzi.

Kwiat — symbolizuje ukoronowanie, zakończenie jakiejś sprawy. Często kojarzony jest też z pięknem i słońcem. Ze względu na szybkie przekwitanie, uważany jest za symbol nietrwałości i przemijania. Niektórzy twierdzą też, że jest znakiem biernego od-

dania i pokory (bo otwierają się na słońce i na deszcz). Taki kształt ulany z wosku oznacza przyjemną niespodziankę.

Lis — temu zwierzęciu przypisuje się zazwyczaj bardzo negatywne cechy: kłamstwo, niesprawiedliwość, przebiegłość, nieumiarkowanie, chciwość i pożydlwość. W sztuce średniowiecznej lis był symbolem diabła. Natomiast w mitach chińskich i japońskich występuje jako zwierzę mądre, znające czary, które potrafi przybierać ludzką postać. W andrzejki to bardzo niedobra wróżba.

Sowa — ptak utożsamiany z mądrością, powagą i refleksyjnością. Jest też uważana za zwiastuna nieszczęścia i śmierci. W symbolice chrześcijańskiej pojawia się jako uosobienie duchowej ciemności, ale też jako symbol religijnego poznania. Odczytany z cienia woskowego jej kształt oznacza, że spotka nas coś niedobrego.

Kot — w Egipcie oddawano mu cześć jako świętemu zwierzęciu bogini Bastet, opiekunki domu, matki i dzieci. Z kolei w innych kulturach jest synonimem nieszczęścia i diabła. Dla wszystkich, którzy wróżą sobie w andrzejkowy wieczór, kot (podobnie jak pies) jest wskazówką, żeby nie spieszyć się z zamążpójściem.

Serce — uważane jest za siedzibę sił uczuciowych, w szczególności miłości, a także intuicji i mądrości. W religii egipskiej stanowi centrum życia, woli i umysłu. Bardzo pomyślna wróżba. Serce z wosku oznacza, że doczekamy się wielkiej miłości. A jeśli już ją znaleźliśmy, możemy spodziewać się wkrótce potomstwa.

Gwiazda — symbolizuje duchowe światło przenikające ciemności i wysokie ideały. W wielu kulturach gwiazdy interpretowano jako zmarłych przeniesionych na niebo, Indianie przypisywali każdej żywej istocie jej własną gwiazdę. Cień w kształcie gwiazdy oznacza pomyślność i bogactwo.

Koń — pojawia się jako przewodnik dusz, symbolizuje siłę okiełznaną rozu-

mem, radość i zwycięstwo. Zwierzę utożsamiane jest też z młodością i męskością.

Dla panien koń lub rycerz oznacza, że ich małżonkiem zostanie wojskowy. Natomiast chłopiec, któremu uleje się taki kształt, zostanie żołnierzem.

Pierścień — symbol wieczności, związku, wierności, przynależności do jakiejś wspólnoty. Często jest oznaką wyróżnienia, urzędu i godności. Pierścień wywrózony w andrzejki oznacza zaręczyny, a dla zamężnych może zapowiadać koniec związku.

Jeśli zabraknie nam wosku, możemy posłużyć się papierem. Kartkę papieru gniciemy w kulę i spalamy na metalowej podstawie. Spalony papier ustawiamy pomiędzy źródłem światła a ścianą i oglądamy cień.

Obrączka

czy różaniec?

Dziewczęta mogą dowiedzieć się, co je czeka w przyszłości, dzięki wróżbie z talerzykami. Należy je rozłożyć na stoliku i ukryć pod nimi przedmioty symbolizujące drogę życiową lub przyszły zawód. I tak: obrączka wróży małżeństwo, pierścionek — zaręczyny, różaniec — zakon, kwiatek lub liść — staropanieństwo, chleb lub klucze — dobrobyt, cukier — słodkie życie, woda — panińskie dziecko, liść bobkowy — sławę, pieniądze — bogactwo.

Jednak często w różnych regionach te same przedmioty miały zupełnie inne znaczenie.

Ujrzany w zwierciadle

O północy zapal świecę i zgas światło. Stań przed lustrem ze świecą w dłoni. Powtarzaj, że chcesz ujrzeć twarz przyszłego męża. Musisz się skoncentrować i uwierzyć, a magia zadziała. Po pewnym czasie nad ramieniem dostrzeżesz zarys męskiej twarzy. Zanim pójdziesz spać, włóż pod poduszkę karteczkę z męskimi imionami i rano wyciągnij jedną. To będzie imię twojego przyszłego męża.

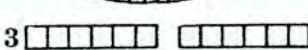
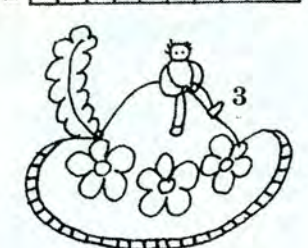
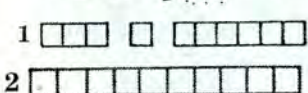
Przygotowała
Irena KULIKOWSKA

KĄCIK DZIECIĘCY

Jaka to bajka?

Czy poznasz bohaterów tych bajek? Wpisz w diagramy tytuły bajek, w których występują.

BAJKA NA DOBRANOC

Imieniny sowy Niny

Zeszyły piątek był dniem ważnym w życiu leśnej sowy Niny. Tęgo dzionka nasza sowa miała bowiem imieniny.

Cały ranek główkowała „Czym ugościć moich gości? Zrobię chyba zimny bufet w miarę swoich możliwości”.

Wkrótce na stoliku była kanapczek góra cała, każda z plasterka pomidora i ogórka się składała.

Pod ogórkiem z pomidorem - wspomnieć oczywiście trzeba, był jak to w kanapkach bywa i cieniutki plaster chleba.

„Teraz zrobię też koreczki” - rzekła nasza mądra sowa. „Wszystkie będą bardzo smaczne, już w tym moja ptasia głowa”.

Przyrządzenie tych koreczków dużo czasu nie zabiera, trzeba tylko igłę włożyć w kostkę z grzybka jak i sera.

Jakąż igłę? - ktoś zapytał - igłę z sosny oczywiście, bo gałązki sosny kryją właśnie igły, a nie liście.

Po koreczkach przyszła kolej na lakocie, na słodycze. Ileż sowa ich zrobiła,

tego nigdy nie policzę.

Masę było różnych ciastek - choć widziano także pączki, które smacznie przyrządziły skryte w piórkach swoje rączki.

Wnet dzban stanął tam, gdzie stały wymienione już lakocie. Czemu dzban? - bo żadna sowa nie zapomni o kompocie.

I tak o godzinie piątej stół z jedzeniem był gotowy. Szkoda żeście nie widzieli dumnej miny naszej sowy.

A o szóstej już zaczęli schodzić się proszeni goście - najróżniejsze leśne panny - różni leśni jegomoście.

Dla przykładu dwie wiewiórki, zając jak i borsuk, który swoim ząbkami jednym, drugim niechęć umiał robić dziury.

Wszyscy mieli podarunki - w imieniny to rzecz święta, każdy o nich czy o kwiatach w imieniny więc pamięta.

Zdradzę ci na koniec sekret, mój ty czytelniku mąły, „Imieniny sowy Niny znakomicie się udały”.

Piotr KARPIŃSKI

Nie płacz, Julciu

Była raz mała dziewczynka imieniem Julcia, która się zgubiła w ostatni dzień wakacji u babci. Kiedy zaczęła płakać myśląc, że już nigdy nie zobaczy babuni, obok przechodził Toni — kolorowy i jaskrawy, jak na klauna przystało.

- Nie płacz, Julciu — pocieszył dziewczynkę. — Łatek i ja zaprowadzimy cię do domu.

Babunia też szukała wnusi i stała na drodze przed domem. Julcia wpadła jej w objęcia, a Toni wręczył dziewczynce dwa bilety na wieczorne przedstawienie. W ten sposób ostatni dzień wakacji stał się pięknym, niezapomnianym przeżyciem.

Hayden McALLISTER,
Jane CARRUTH

Gratulacje

Z okazji imienin
Andrzejowi KRETOWSKIEMU,
Konsulowi Generalnemu RP w Grodnie, składamy
moc najserdeczniejszych życzeń: zdrowia, dużo słonecz-
nych i pogodnych dni oraz sukcesów w pracy
**ZG ZPB, Zarząd Oddziału ZPB w Bieniako-
niach, Zarząd Oddziału ZPB w Raduniu oraz ze-
spół „Przyjaciółka” i „Raduńskie Gwiazdki”**

Z okazji urodzin Czcigodnemu Księdzu Proboszczowi
Janowi ZANIEWSKIEMU
składamy serdeczne życzenia: zdrowia, pogody du-
cha i obfitych łask Bożych. Dziękujemy Ci za oddaną
służbę Bogu i ludziom. Niech dobry Bóg błogosławi
i darzy dobrym zdrowiem, a Matka Najświętsza ma Cię
w swojej opiece.
Dziękujemy Ci, Ojcie nasz drogi,
za Twoe zasługi, za Twoe przestrogi.
Dziękujemy Ci, najdroższy Kapłanie,
za Twoe wspaniałe kazania.
Ojcie nasz drogi, Ojcie kochany,
Ty przez nas wszystkich jesteś miłowany,
Chociaż często Cię zasmucamy,
Ale Cię bardzo kochamy
**pamiętający w modlitwie wierni z parafii
w Świsłoczy**

Czcigodnemu Księdzu
Janowi ZANIEWSKIEMU
w dniu urodzin składamy najserdecz-
niejsze życzenia: dobrego zdrowia, dłu-
gich pogodnych lat życia, Bożego błogo-
sławieństwa oraz opieki Matki Bożej.
Niech Bóg dobry Twoą drogę uściela
Wszelkimi łaskami na całe życie,
za Twoją pracę, której masz tak wiele,
Chcąc naszą wiarę wzbogacić obficie.
Swym powołaniem zawsze się starałeś,
Miłość do Boga w sercach rozżarzałeś,
Niechże Ci będzie od nas cześć i chwala,
A los zły nie zdoła zagrażać
wdzięczni parafianie z Kwasówki

Z okazji 80. rocznicy urodzin
Antoniemu MARCINKIEWICZOWI,
prezesowi SZAK Środowisko w Grodnie, składamy
moc najserdeczniejszych życzeń: zdrowia, długich i po-
godnych lat życia, radości w życiu osobistym, zawsze
życzliwych ludzi, wielu łask Bożych i opieki Matki Bo-
żej.
Sto lat w radości i zdrowiu
Niech towarzyszy Ci szczęście,
Twój bagaż życiowy — mądrość
Przykładem dla innych niech będzie
**koleżanki i koledzy ze SZAK
Środowisko Grodno**

Z okazji imienin Czcigodnemu Księdzu
Andrzejowi BORODZICZOWI
z parafii Św. Stanisława Kostki w Wołkowysku moc naj-
serdeczniejszych życzeń: dobrego zdrowia na długie lata,
dużo radości, pogody ducha, wszelkiej pomyślności, błogo-
sławieństwa w pełnieniu misji duszpasterskiej oraz szcze-
rych uśmiechów od ludzi
**składa Zarząd Rejonowego Oddziału ZPB
w Wołkowysku**

Z okazji imienin i urodzin
Andrzejowi SZTRZE
składamy z głębi serca płynące życzenia: dobrego zdro-
wia, pogody ducha na co dzień, sukcesów w pracy, szcze-
ścia rodzinnego, wiernych przyjaciół i opieki Matki Bożej
Nieustającej Pomocy.
Życzymy Ci: żyj w radości,
Nie znaj smutku i przykrości,
Niech Cię wszelkie zło omija,
Tylko dobro w życiu sprzyja
członkowie zespołu „Memoria”

Kochanej
Irenie NOSKO
z okazji 20. rocznicy urodzin życzymy:
By trawa głaskała Twoje stopy latem,
By słońce jasne ogrzewało Twoją twarz,
Byś mogła zastanawiać nad wiosennym kwiatem
I umiała się cieszyć z tego, co już masz...
Byś nigdy nie stała się zbyt dorosła
Na to, by umieć się cieszyć najdrobniejszymi sprawami.
By się spełniły Twoje życzenia,
By się ziściły Twoje marzenia,
Byś uśmiech często gościł na Twojej twarzy,
Byś zdobyła w życiu szczyt swych marzeń,
Wszystko co chcesz by się zdarzyło,
Wszystko czego pragniesz by Twoim było
najbliżsi

Czcigodnemu Ojcu Gwardianowi
Andrzejowi ROMANOWSKIEMU
z okazji imienin składamy najserdeczniejsze życze-
nia: niech wszystkim pracom, zadaniom i modlitwom
towarzyszą zdrowie, radość i entuzjazm wiary. Niech
każdą sprawę, troskę czy nadzieję, goszczącą w Twoim
sercu Bóg rozwiązuje mocą Swego Ducha Świętego
**z wyrazami szacunku, wdzięczności
i darem modlitwy parafianie z Dokszyce**

Z okazji imienin Księdzu
Andrzejowi WITKOWI
z parafii w Hermaniskach składamy
serdeczne życzenia: wszelkich łask Bo-
żych, opieki Matki Bożej, dobrego zdro-
wia na długie lata.
Dziękujemy Ci, Ojcie nasz drogi,
za Twoe zasługi, za Twoe przestrogi,
Dziękujemy Ci, najdroższy Kapłanie,
za Twoe wspaniałe kazania.
Ojcie nasz drogi, Ojcie kochany,
Ty przez nas wszystkich jesteś miłowany
Chociaż często Cię zasmucamy,
Ale Cię bardzo kochamy
**komitet kościelny
w Hermaniskach**

Z okazji
imienin
Księdzu
Proboszczowi
**Andrzejowi
SZODZIE**
z całego serca życzy-
my: zdrowia, pomyślno-
ści i łask Bożych, wy-
trwania w służbie Bogu
i ludziom. Aby wybrana
droga nie była zbyt
trudna
**parafianie
z Niedźwiedzicy**

Z okazji imienin Księdzu
Andrzejowi ZAJCE,
administratorowi w parafii Św. Piotra i Pawła w Grau-
zyskach składamy najserdeczniejsze życzenia: dobrego
zdrowia, długich lat życia, Bożej pomocy w trudnej posłu-
dze kapłańskiej oraz opieki Matki Bożej Miłosierdzia.
Dziękujemy Ci, Księżu Andrzeju, za lata pracy w naszym
kościółce pw. Znalezienia Krzyża Świętego, za codzienną
Eucharystię sprawowaną z wielką wiarą i pobożnością,
dziękujemy za Słowo Boże, które pogłębia naszą wiarę. Za-
pewniamy naszą modlitewną pamięć
z wdzięcznością i szacunkiem parafianie

Z okazji imienin Czcigodnemu Księdzu
Andrzejowi GORBACZOWI
najserdeczniejsze życzenia: dużo zdrowia, szczęścia, wy-
trwałości w pracy kapłańskiej, szacunku od ludzi, opieki
Matki Bożej oraz błogosławieństwa Bożego.
Zdrowia życzymy Ci, Tobie,
Okazja taka nie co dzień się zdarza,
Aby wyrazić słowami,
Co serce w ciszy co dzień powtarza.
Szczęścia życzymy Ci również takiego,
Jak Ty sam pragniesz,
Bo dobrze, gdy będzie przy Tobie,
A Ty, czym ono jest odpadniesz.
Wytrwałości życzymy Ci także
W realizacji pragnień i celów,
Cierpliwym bądź i odważnym,
By rzeczy dokonać wielu
**z szacunkiem Zarząd Oddziału
ZPB w Raduniu, zespół "Przyjaciółka"
oraz członkowie
Kółka Różańcowego**

Kochanemu Dziadkowi
Mikołajowi ZALESKIEMU
z okazji jubileuszu 80. rocznicy urodzin
najserdeczniejsze życzenia: zdrowia
na dalsze lata, pomyślności, pogody
ducha oraz wszelkich łask Bożych
składają
**Tatiana
i Jerzy**

Przewielebnemu Księdzu
Andrzejowi SADOWSKIEMU
z okazji imienin wielu łask Bożych, opieki Matki
Bożej Miłosierdzia, dobrego zdrowia i radości na
długie lata. Niech dobry Bóg obdarzy Cię opieką, siłą,
mocą w trudnej posłudze kapłańskiej i spełni Twoje pra-
gnienia i nadzieje. Bądź zawsze z nami
z wdzięcznością parafianie

Wszystkim **ANDRZEJOM**
z okazji imienin spełnienia marzeń, dużo radości,
sukcesów we wszystkich dziedzinach życia oraz zado-
wolenia z każdego dnia, dużo zdrowia i miłości życzy
redakcja Głosu

Podziękowania

Z całego serca składam najserdeczniejsze podziękowa-
nia **Zarządowi Podlaskiego Oddziału Stowarzysze-
nia „Wspólnota Polska”** za pomoc finansową dla osób
starszych i niezdolnych
w imieniu osób, które otrzymały pomoc
finansową oraz **Zarządu Rejonowego Oddziału
ZPB w Lidzie** prezes **Izabela Tyrkin**

Poszukiwania

Proszę o udzielenie jakichkolwiek informacji o rodzinie
OPALKÓW. Paweł Opalko do 1939r. pracował jako se-
kretarz w gminie w okolicach Dereczyna, obecnie rejon
zelwieński. Nasza rodzina mieszkała w powiecie szcze-
czyńskim. W 1940r. Paweł z żoną i dwoma synami
przeprowadzili się do nas. Pewnej nocy do naszego domu
wtargnęli bolszewicy, myśleli, że ukrywamy oficerów pol-
skich. Po tamtej nocy Paweł z rodziną wyjechał. Do dnia
dzisiejszego nie znamy ich losu.
Wszelkie informacje proszę kierować pod adresem:
**Leonid Gawrylkiewicz
ul. Bolotnikowa 8
231300 Lida**

Czy pamiętasz, że...

- 1 grudnia — Edwarda, Natalii
- 2 grudnia — Rafała, Jana
- 3 grudnia — Franciszka, Kasjana
- 4 grudnia — Barbary, Krystiana
- 5 grudnia — Filipa, Kryspiny
- 6 grudnia — Mikołaja, Emiliana
- 7 grudnia — Ambrożego, Marcina

KARTKI Z KALENDARZA

- 3.12.1989 — Ukazał się pierwszy numer gazety „Głos znad Niemna”.
- 5.12.1925 — Zmarł Władysław Reymont, laureat Nagrody Nobla za powieść *Chłopi*.
- 6.12.1953 — Zmarł współczesny polski poeta **Konstanty Ildefons Gałczyński**.
- 5.12.1867 — Urodził się Pierwszy Marszałek Polski **Józef Piłsudski**.

Głos znad Niemna
Prenumerata!
Czy zrobiliś coś, by powiększyć grono
naszych czytelników?
Czy zaprenumerowałeś Głos Twoi
krewni, znajomi, sąsiedzi?
Cena prenumeraty: 1 mies. - 1130 rub.

Cennik życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych			
cena (z podatkiem VAT) za 1 linię umowną (28 znaków — liter):			
tekst	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
zwykłe	360 rub/lin;	320 rub/lin;	500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/lin;	420 rub/lin;	540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;
matrymonialne	500 rub/lin;	480 rub/lin;	
nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x 30 mm 2500 rub			
Numer konta Biełinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705			

ZADZWOŃ
Drobne ogłoszenia
w Głosie dla
mieszkańców Grodna
pod całodobowym
numerem telefonu
066.

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS
Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi”
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-00-75, 72-31-69
e-mail: glosznadniena@mail.grodno.by
glosznadniena@yahoo.com
Internet: www.glos.by.ru
Redaktor naczelny: **Andrzej Dubikowski**
Redaktorzy: **Tatiana Zaleska** (zastępca redaktora
naczelnego), **Alicja Samiec** (sekretarz redakcji),
Ryszard Karaczun, **Irena Kulikowska**
Fotograf: **Jarosław Waniukiewicz**
Dział techniczny: **Sergiusz Juchniewicz**

Korekta: **Helena Bohdan**
Łamanie: **Jolita Onisko**
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie
pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca).
Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A.
Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi
1130 BYB, w sprzedaży w kioskach — 180 BYB.
© Głos znad Niemna. Wszystkie prawa zastrzeżone
(łącznie z tłumaczeniem na języki obce)

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są
zbieżne z poglądami redakcji. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam, zastrzega
sobie prawo do skracania, adiacji materiałów i zmiany tytułów. Nie zwracamy nie zamówionych materiałów

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № 5444. Наклад 5600 асобнікаў.
Штогоднік „Глос знад Нёмна” (на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі: 230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае
прадпрыемства „Гродзенская друкарня”
Гродна вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 27.11.2003 у 15⁰⁰
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых
рэдакцыі дыяпазонаў.

**Bądźmy
w kontakcie**
Czekamy na
Państwa telefony
od godz. 9.00 do
18.00, od 18.00 do
9.00 możecie
Państwo zostawić
wiadomość na
automatycznej
sekretarce.
tel. (0152) 72-31-69